

DOCUMENT DE TREBALL

PER A UN CENS DE TRADUCCIONS AL CATALÀ MEDIEVAL (1300-1500)

Aquest cens, amb la bibliografia corresponent, és un document de treball. Tant la numeració com el contingut de les entrades (particularment les d'autor anònim), i les fitxes bibliogràfiques, demanen una llarga temporada de revisió. No és aconsellable utilitzar-lo amb finalitats d'investigació ni fer-hi referència segons el codi numèric assignat a cada entrada, perquè probablement variarà.

El publiquem, tot i això, per una raó: que els membres del grup Narpan, els assessors i col·laboradors del subprojecte Translat, els responsables d'altres bases de dades similars, i en general qualsevol professional que el consulti, puguin accedir amb facilitat als materials enregistrats, corregir-hi qualsevol error o posar remei a les omissions.

Qualsevol comunicació en aquest sentit es pot adreçar a:

Lluís.Cabre@uab.cat

Josep.Pujol@uab.cat

Les noves identifications seran degudament reconegudes.

Els límits generals de Translat ja s'expliquen a la Presentació. Ara només convé precisar que aquest Document no integra encara adaptacions (com ara el *Guillem de Vàroic*) ni traduccions perdudes (excepte quan es conserva una altra versió de la mateixa obra), ni fa explícites les dades procedents d'inventaris medievals o altres fonts documentals (tot i que amb aquesta base s'han corregit força datacions). Tot això forma part d'una segona fase del subprojecte (2009-2011).

Els codis que precedeixen una entrada assignen una xifra a l'autor original, una a l'obra traduïda i una tercera a la traducció (e.g. 24 Ciceró; 24.2 *Paradoxa*; 24.2.1 la traducció de Ferran Valentí; 24.2.2 la traducció anònima). En moltes ocasions, però, no és possible distingir amb seguretat si ens les havem amb dues o més traduccions independents, amb traduccions relacionades (és a dir, *rifacimenti*), amb redaccions d'una mateixa obra, amb compendis, amb testimonis diversificats per la transmissió textual, etcètera. Cada un d'aquests casos demanaria una col·lació sistemàtica, i sovint ni tan sols hi ha un estudi que esbossi la qüestió. En tots ells, doncs, hem assignat una lletra (no una quarta xifra) a aquests diguem-ne estadis textuais d'una traducció que demana una atenció detallada, i a cada estadi hi hem adscrit els manuscrits corresponents a partir de l'incipit i l'explícit (o d'una observació del text si era accessible); quan hi ha manuscrits d'adscripció indeterminada, ho hem consignat afegint-los al final per separat (e. g. 80). Els manuscrits van acompanyats del codi (Manid) que permet identificar-los a BITECA (<http://sunsite.berkeley.edu/PhiloBiblon/phhmmbi.html>).

Volem agrair, per acabar, la generositat de tots els qui ens han fornit dades, i en especial dels responsables de BITECA i el Proyecto Boscán.

UAB, març de 2008

01. ANÒNIM (PSEUDO SANT BASILI)

01.1. *Admonitio ad filium spiritualem* (s. IV)

01.1.1. *Amonestament que sant Basili bisbe féu als monjos* (anònim, s. XIV - XV)

MS: El Escorial N.I.16, ff. 75v-81v, s. XV^{1/2} (Manid 1415).

02. ANÒNIM (PSEUDO ANSELM DE CANTERBURY)

02.1. *Admonitio morienti* (abans de 1109)

02.1.1. *Amonestament de sant Anselm / Recomandació de sant Anselm* (anònim, s. XIV?)

MSS: Barcelona, BC 647, f. 92v, s. XV (Manid 2277); Barcelona, BC 854, 94v-103, s. XV (Manid 1268); El Escorial H.II.16, f. 208v, 07/05/1409 (Manid 1483); Madrid, BNM 11559, ff. 129-130v, s. XVⁱⁿ - 1458 (Manid 1668); Montserrat, Monestir 1112, ff. 17-22, s. XV (Manid 1741); Morella, Arxiu Arxiprestal, fulls sobrrers, s. XV. | ED. MOD: Colón (1961: apèndix). | BIBL: Colón (1960: 29-31).

03. ANÒNIM

03.1. *Ami et Amile* (s. XIII)

03.1.1. *Història d'Amic e Melis* (anònim, abans de 1450)

MSS: Barcelona, BC 487, ff. 81v-89r, s. XV^{1/2} (Manid 1027) | ED. MOD. Aramon i Serra (1934: 121-144). | BIBL: Soberanas (1984), Coll i Alentorn (1991: 314-346; pàgines per a la datació 343-344).

03.1.2. *Història d'Amic i Melis* (anònim, s. XV?, fragment)

MSS: Barcelona, BC 2546, ff. 1-2v, ca. 1400 (Manid 2250) | ED. MOD: Soberanas (1984).

03.1.3. *Història d'Amic i Melis* (anònim, s. XV?, fragment)

MSS: Barcelona, BC 8, f. 188v, 1420-1430 (Manid 1026) | BIBL: Alberni (2003); Soberanas (1984).

04. ANÒNIM

04.1. *Ars bene moriendi* (s. XVⁱⁿ?)

04.1.1. *Tractat de l'art de ben morir* (anònim, s. XIV - XV)

Traducció literal d'un text llatí anònim, que coincidiria amb el text llatí d'un que hi ha a Vic (Episcopal, 147) (Fàbrega 1955: 81-82). Correspon a la versió llarga de les *Ars moriendi* (Gago 1999: 31-32). | MSS: Barcelona, BU 2, ff. 70v-96v, s. XVⁱⁿ (Miquel

Rosell 1958-1969: I, 3-4) / s. XV^{2/2} (Fàbrega 1955: 82) (Manid 1340); Barcelona, BU 148, ff. 64-88v, s. XVI^{2/2} (Manid 2040). | BIBL: Fàbrega (1955).

04.1.2. *Art de bé morir ab lo breu confessionari* (anònim, ca. 1493)

Traducció d'un text llatí imprès a Colònia cap a 1450 (Fàbrega 1955: 94). Correspon a la versió curta de les *Ars moriendi* (Gago 1999: 33-34). | IMPR: Saragossa, ca. 1493 (Fàbrega 1955: 92) (Manid 1342): Barcelona, BC 11-VI-41 (3), ff. 2-31; Barcelona, 1507 (Manid 2016): Girona, Seminari 11-VI-43, ff. 1-16. | BIBL: Fàbrega (1955).

04.1.3. *Tractat de la art de ben morir / Art de ben morir* (anònim, s. XIV - XV)

“Adaptació” més extensa sobre el mateix original llatí que 04.1.1 (Fàbrega 1955: 85-86). | MSS: Barcelona, ACA Ripoll 159, ff. 50-78v, s. XIV-XV (Manid 1337); Barcelona, BC 1777, ff. 2-89, 1458 (Manid 1338); Barcelona, BU 80, ff. 52v-83v, s. XV^{2/2} o XVIⁱⁿ (Fàbrega 1955: 86) (Manid 1341); Barcelona, BU 239, ff. 55v-57v, Roma 1709-1724 (Manid 1934); Girona, Catedral 56, ff. 4r-v + XXXXV-LXXXVI, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Manid 2215); Roma, BAV Lat. 4801, ff. CXIII-CXLIII, s. XV (Manid 2025). | BIBL: Fàbrega (1955).

05. ANÒNIM

05.1. *Bestiario toscano* (s. XIII)

05.1.1. *De natura de bèsties e d'aucells e de lur significació*

MSS: Barcelona, BC 87, ff. 1-84, s. XV^{4/4} - XVI^{1/2} (Manid 1354); Barcelona, BC 310, ff. 98-122v, s. XIV^{ex} (Manid 1950); Barcelona, BU 75, ff. 156r-175r, s. XV (Manid 1199); Saragossa, Capitular 1292, ff. 150-185, s. XV (ms perdut) (Manid 1176); Vic, Capitular c.228 núm inventari 8531, ff. 5-9v, ca. 1400 (Manid 1058); Vic Capitular c.229 núm inventari 8532, ff. 1-3, s. XV (Manid 1059). | ED. MOD: Panunzio (1963 i 1964).

06. ANÒNIM

06.1. Obra no identificada

06.1.1. *Bestiari* (anònim, abans de 1425, fragment)

Integrat dins l'anònima *Crònica universal de 1425*. | MSS: BUB 82, ff. 88v-90, 03/12/1425 (Manid 1122). | ED. MOD: Panunzio (1963-64).

07. ANÒNIM

07.1. *Cedrus alta libani* (abans de 1297)

07.1.1. *Visió a Trípoli* (anònim, després de 1347)

MS: Carpentràs, Inguimbertine 336, ff. 75v-76v, s. XV^{4/4} ? - XVIⁱⁿ ? (Manid 2261). |

BIBL: Bohigas (1923: 30), Perarnau (1993: 47).

08. ANÒNIM

08.1. *Collatio Alexandri cum Dindimo* (s. V o VI)

08.1.1. *Lletres d'Alexandre* (anònim, s. XIV - XV)

MS: Madrid, BNM 7811, ff. 465v-469, s. XV^{4/4} (part principal ms) - XV^{1/2} (part final)

(Manid 1565). | ED. MOD: Yvars (1928). | BIBL: Riquer (1934: 93).

09. ANÒNIM (ANÒNIM PALERMITÀ)

09.1. *Chronicon Siculum* (abans de 1377)

09.1.1. *Crònica de Sicília / Libre de les conquestes de l'illa de Sicília* (Guillem Nicolau, després de 1381)

MSS: Barcelona, BC 987, ff. 1-112, s. XV^{1/2} (Manid 1352); Madrid, BNM 2084, ff. 1-12 + 1-123, començat el 03/01/1413 (Manid 1353); Roma, Biblioteca Nazionale 1183, ff. 1-120, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Garrido 2001: 101) (Manid 2406); València, BU 212, ff. 1-5v, s. XV^{med} o s. XV^{ex} (Manid 1114). | BIBL: Massó (1906: 576-577), Garrido (2001).

010. ANÒNIM

010.1. *Dancus rex* (s. XII)

010.1.1. *Llibre de falconeria del rei Dancus / Libre del rey Dancus* (anònim, s. XIV)

MS: Madrid, Biblioteca Zabálburu, Vitrina, ff. 1r-5v, s. XV (Manid 2254). | ED. MOD: Garcia Sampere (1999: 35-51). | BIBL: Fradejas (1990: 38, 1998: 15-17), Garcia Sampere (1999: 21-24).

011. ANÒNIM

011.1. *Danse de la mort* (s. XIV - XV)

011.1.1. *Dansa de la mort* (anònim, abans de 1497)

MS: Barcelona, ACA Manuscrits miscel·lanis 26, ff. 140-152v, 1497 (Manid 1418). |

BIBL: Whyte (1931), Parramon (1992: 89).

012. ANÒNIM

012.1. "Demandes d'amor"

012.1.1. *Castell d'amor* (anònim, s. XIV-XV)

Versió d'un recull de demandes francès no conservat, semblant al recull *Chastel d'amours*. | MS: Carpentràs, Inguimbertine 381, ff. 24r-26r, s. XIV^{ex} - XV^{1/3} (Manid 1089). | BIBL: Pagès (1927-1928), Cantavella (2000).

013. ANÒNIM (PSEUDO THOMAS DE FROIDMONT o DE BEVERLEY (cist.), PSEUDO SANT BERNAT)

013.1. *De modo bene vivendi ad sororem* (s. XII?)

013.1.1. *Carta de sant Bernat a sa germana* (Antoni Canals, 1396-1410)

Per a l'atribució del *De modo*: DS, 15, 783. El pròleg de Canals tradueix fragments del *Philobiblon* (1344) de Ricard de Bury. | MSS: Barcelona, ACA Sant Cugat 72, ff. 1-170v, s. XV^{med} (Manid 1412); Barcelona, BC 264, ff. 12r-89v, s. XIV^{4/4} - XVⁱⁿ (Manid 1409); Barcelona, BC 1146, ff. 1r-110r, s. XV (Manid 1411); Montserrat, 1100 (IV), f. 1r-v, s. XV^{2/2} (Manid 1410); Palma de Mallorca, Biblioteca March, 102-V1-8, ff. 1-155v, s. XV (Manid 1413); Sogorb, Seu, Administración y contabilidad, Libros de Distribuciones y Mejoras, III-2-1, f. 1r-v, s. XV^{1/4} (Manid 2268). | ED. MOD: Bofarull (1857: XIII, 415-23). | BIBL: Riquer (1943).

014. ANÒNIM (PSEUDO OVIDI)

014.1. *De vetula* II, v. 200-728 (s. XIII^{2/2})

014.1.1. *Ovidi enamorat / La velletona* (entre ca 1360/1370 i 1399)

Alguns autors atribueixen l'original a Richard de Fournival. | MS: Barcelona, BC 831, ff. 26-36v, s. XV (Manid 1760). | ED. MOD: Olivar, M. (1927), Riquer (1950 i 1959: 101-114), Badia & Lamuela (1975: 109-121). | BIBL: Olivar (1925), Riquer (1959: *32-35, *200-201; pàgina per a la datació 34), Badia (1989: 75-85).

015. ANÒNIM (PSEUDO CATÓ)

015.1. *Disticha Catonis* (abans del s. XIII^{ex})

015.1.1. *Lo llibre de Cató* (anònim, s. XIV)

MS: Barcelona, BC 309, ff. 22-34, s. XIV (Manid 1579); Barcelona, BC 1031, ff. 185v-191v, s. XVⁱⁿ (Manid 1056). | ED. MOD: Llabrés (1889: 93-119). | BIBL: Infantes (1997).

015.1.2. *Llibre de Cató* (anònim, abans de 1462, fragment)

MS: Barcelona, ACA Sant Cugat 81, ff. 78-81v, després de 1462 (Manid 1155). | ED.

MOD: Bofarull (1857: XIII, 301-310). | BIBL: Infantes (1997).

015.1.3. *Cathó en pla* (anònim, ?)

MS: Sevilla, Colombina 5-5-5, ff. 11-25. | BIBL: Closa (1983 i 1985), Infantes (1997).

016. ANÒNIM (PSEUDO HUG DE BARJOLS [HUG DE DIGNE, ofm])

016.1. Obra no identificada

016.1.1. *Doctrina de ffrare Hugo de Barjols de l'orde dels freres menors* (anònim, s. XIV)

El manuscrit atribueix l'obra a Hug de Barjols. Podria no ser una traducció. | MS: BNM 6291, ff. 227r-230v, s. XIV^{2/2} (Manid 1913). | BIBL: Rodríguez (1967: 234, núm 106).

017. ANÒNIM

017.1. *Du roi qui vult fere ardoir le filz de son seneschal*

017.1.1. *Fill del senescal d'Egipte* (anònim, s. XV, fragment)

MS: París, BNF Esp. 154, ff. 62v-68v (63r-68v, segons Aramon 1934: 24), s. XV^{ex} (Aramon 1934: 24) (Manid 1294). | BIBL: Aramon (1934).

017.1.2. *Fill del senescal d'Egipte* (anònim, s. XV, fragment)

MS: Barcelona, BC 109, f. 1r-v, s. XV (Manid 1048). | BIBL: Miquel i Planas (1908-1916: 8-9), Aramon (1934: 22).

018. ANÒNIM

018.1. *Ecclesiastica Officia cisterciensis ordinis* (s. XII)

018.1.1. *Usus cistercienses* (abans de 1424)

MS: Tarragona, Pública, Santes Creus 42, ff. 1-3v + i-92, abans de 1424 (Manid 1290).
| Identificada per fra Xavier Guanter.

019. ANÒNIM (PSEUDO SANT JERONI)

019.1. Obra no identificada

019.1.1. *Epístola que sent Gerònim tramès a sancta Eustoxi*

MS: Tarragona, Pública, Santes Creus 49, ff. 125v-135r, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 1150).
| ED. MOD: Bofarull (1908).

020. ANÒNIM (PSEUDO ÀQUILA, PSEUDO SÍMACUS, PSEUDO TEODOSI)

020.1. *Epistola Aquilae Symachi et Theodotionis ad Ptolomeum regem Aegypti de avibus nobilibus / De avibus nobilibus* (s. XII-XIII)

020.1.1. *Pràctica dels ocells / Llibre del nodriment i de la cura dels ocells de caça* (anònim, abans de 1338)

Obra original s'havia atribuït a Teodorico Borgognoni di Lucca (Teodoric de Celvia) (Sarton 1931; Font i Sagué 1908). | MS: París, BNF Esp. 212, ff. 109v-112r, s. XIV^{2/2} (Bohigas 1985: 101), s. XIV^{med} (Cifuentes 2001: 152), s. XV^{1/2} (Lupis & Panunzio 1987: 16) (Manid 1086). | ED. MOD: Janer (1910), Grieria (1912-1913), García Ballester (1975), Lupis & Panunzio (1987: 33-40). | BIBL: Lupis & Panunzio (1987), Cifuentes (2001: 152).

020.1.2. Versió 2 del *Llibre del nodriment i de la cura dels ocells de caça* (anònim, s. XIV, fragment)

Obra original s'havia atribuït a Teodorico Borgognoni di Lucca (Teodoric de Celvia) (Sarton 1931; Font i Sagué 1908). | MS: Madrid, Biblioteca Francisco Zabálburu, Vitrina, ff. 12r-15r, s. XIV^{2/2} (Cifuentes 2001: 152) / s. XV (catàleg) (Manid 2254). | BIBL: Piccat (1997), Cifuentes (2001: 152, també per a la datació).

021. ANÒNIM (PSEUDO SANT JERONI, PSEUDO SANT CIRIL, PSEUDO SANT AGUSTÍ)

021.1. *Epistola de morte s. Hieronymi* (Pseudo Sant Jeroni) (poc després de 1291)

021.1.1. *Epístola sobre la mort de sant Jeroni* (anònim, s. XIV)

Circula junt amb 023.2 i 023.3. En el manuscrit BNM 8267 (ff. 1-100v) i en les edicions de 1492 i 1493, les tres epístoles van encapçalades per la vida de sant Jeroni treta del *Flos Sanctorum*, amb el títol *Vida i trànsit del gloriós Sant Jeroni*. | MSS: Barcelona, BU 76, ff. 1r-52r, s. XIV^{ex} (catàleg BC) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 26) (Manid 1857); Madrid, BNM 8267, ff. 100v-107, s. XV^{1/2} (Biteca) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 27) (Manid 1307). | IMPR: Barcelona, 1492 (Manid 1305); Madrid, BNM I-2468, ff. 79v-85v; Barcelona, 1493 (Manid 1306); Barcelona, BC 1-III-24, ff. 1-72. | BIBL: Wittlin (1995b).

021.2. *Epistola ad Cyrilum de visione transitus Hieronymi* (Pseudo Sant Ciril) (poc després de 1291)

021.2.1. *Epístola a Ciril sobre sant Jeroni* (anònim, s. XIV)

Circula junt amb 023.1 i 023.3, encapçalades per la vida de sant Jeroni treça del *Flos Sanctorum*, amb el títol *Vida i trànsit del gloriós Sant Jeroni*. | MSS: Barcelona, BU 76, ff. 53r-61v, s. XIV^{ex} (catàleg BC) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 26) (Manid 1857); Madrid, BNM 8267, ff. 107v-122, s. XV^{1/2} (Biteca) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 27) (Manid 1307). impr: Barcelona, 1492 (Manid 1305): Madrid, BNM I-2468, ff. 85v-99; Barcelona, 1493 (Manid 1306): Barcelona, BC 1-III-24, ff. 72-84. | BIBL: Wittlin (1995b).

021.3. *Epistola ad Augustinum de miraculis Hieronymi* (Pseudo sant Agustí) (poc després de 1291)

021.3.1. *Epístola a Agustí sobre els miracles de sant Jeroni* (anònim, s. XIV)

Circula junt amb 023.1 i 023.2, encapçalades per la vida de sant Jeroni treça del *Flos Sanctorum*, amb el títol *Vida i trànsit del gloriós Sant Jeroni*. | MSS: Barcelona, BU 76, ff. 61v-97v, s. XIV^{ex} (catàleg BC) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 26) (Manid 1857); Madrid, BNM 8267, ff. 122-178, s. XV^{1/2} (Biteca) / s. XV^{2/3} (Wittlin 1995b: 27) (Manid 1307). impr: Barcelona, 1492 (Manid 1305): Madrid, BNM I-2468, ff. 99-152; Barcelona, 1493 (Manid 1306): Barcelona, BC 1-III-24, ff. 84-132v. | BIBL: Wittlin (1995b).

022. ANÒNIM

022.1. títol per determinar (possiblement anterior al s. VIII)

022.1.1. *Epístola caiguda del cel* (anònim, s. XIV?)

Versió en vers. | MSS: Barcelona, BC 451, ff. 88v-95v, s. XV^{med} (Manid 1141); Barcelona, BC 732, ff. 2-11, s. XIV (Aramon 1929: 282) / s. XV (Biteca) (Manid 1142). | ED. MOD: Aramon (1929).

022.1.2. *Epístola caiguda del cel / Pístola de nostre senyor Déus qui primerament vench del cel en Jherusalem sobre l'altar de sent Pere* (anònim, s. XIV-XV)

Versió en prosa. | MSS: Barcelona, BU 151, ff. 255-263, 1486 (Manid 1033); Barcelona, BC 1504, ff. 82v-85v, s. XV^{med} (Manid 1107); Barcelona, Col·legi de Sant Ignasi (Sarrià), ff. 5-28v, s. XV (Manid 2280); Marsella, Bibliothèque de L'Alcazar, 1095, ff. 88-98, s. XIV-XV (Manid 1679); París, BNF Esp. 486, ff. 307r-309v, s. XIV^{2/2} (Manid 1140). | IMPR: Barcelona, BC Bon 10-V-11, ff. 50v-53r, Tolosa 1486 (Manid 2017). | BIBL: Aramon (1929), P. Daniel de Molins de Rei (1931), Brunel (1950).

023. ANÒNIM

023.1. *Epistola Presbiteri Johannis* (1155-1180)

023.1.1. *Lletra del Preste Joan* (anònim, s. XIV?, fragment)

MS: Nova York, Pierpont Morgan, Ms. B.32, ff. 1v-6v, 27/02/1461 (Manid 2722). |

ED. MOD: Cornagliotti (1997). | BIBL: Bartolucci (1996 i 2000).

024. ANÒNIM (PSEUDO SÈNECA)

024.1. *Epistolae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam* (al s. IV ja circulava)

024.1.1. *Lletres de Sèneca a Pau* (anònim, s. XIV - XV)

MS: Londres, BL Burney 252, ff. 4v-8v, s. XV (Manid 2402). | BIBL: Martínez (2007).

025. ANÒNIM

025.1. *Status Hispanie* [epítom de la *Historia de rebus Hispaniae* de Rodrigo Jiménez de Rada] (després de 1268)

025.1.1. *Crònica de Spanya* (anònim, 1337)

Tradueix la branca β del text llatí (Quer 2000). | MS: París, BNF Esp. 13, ff. 68v-80, s. XV (una de les mans, anterior a 1431) (Manid 1431). | ED MOD: (Quer 2000: 555-586). | BIBL: Massó (1906: 498-501), Coll i Alentorn (1928: 106-107 i 201, i 1967: 197-198), Badia (1995 i 1997), Quer (2000).

01.1.2a. *Estament de Spanya* (anònim, 1433-1458)

Tradueix la branca γ del text llatí (Quer 2000). | MS: Barcelona, BC 6, ff. 1-49, s. XV^{4/4} (Manid 1613). | ED MOD: (Quer 2000: 587-621). | BIBL: Massó (1906: 498-501), Coll i Alentorn (1928: 106-107 i 201, i 1967: 197-198), Badia (1995 i 1997), Quer (2000).

01.1.2b. *Estament de Spanya* (anònim 1428-1455/1478)

Tradueix la branca γ del text llatí (Quer 2000). Integrat al *Dietari del Capellà d'Alfons el Magnànim* (1428-1455, posteriors continuacions fins a 1477). | MSS: València, BU, ff. 1-60, 18/07/1742 (Manid 1999): còpia del ms C.Christi; València, Col·legi del Corpus Christi, 1r-18v, s. XV^{ex} (Manid 2532). | ED MOD: (Quer 2000: 623-664). | BIBL: Massó (1906: 498-501), Coll i Alentorn (1928: 106-107 i 201, i 1967: 197-198), Badia (1995 i 1997), Quer (2000).

026. ANÒNIM (PSEUDO SANT JERONI)

026.1. Obra no identificada

026.1.1. *Escala per a pujar al cel / Escala per la qual tu crestià si vols pots pujar al regne del cel*
(anònim, s. XIV - XV)

MS: Barcelona, BC 77, ff. 108-165, s. XV^{2/3} (Manid 1198).

027. ANÒNIM

027.1. *Evangelium Nicodemi* (traducció llatina ca. 424)

027.1.1. *E la mira car tot era ensems* (anònim, s. XIV^{2/2}, fragment)

Versió en vers. Tradueix la versió C del text llatí i és propera a la traducció francesa, potser perquè la catalana depèn de la francesa o perquè comparteixen la mateixa font llatina (Izquierdo 1994: 34-37)). | MS: Barcelona, BU 1029, ff. 1-43v, s. XIV^{2/2} (Manid 1222). | BIBL: Izquierdo (1994).

027.1.2. *Evangelii de Nicodemus* (anònim, s. XIV-XV)

Versió en prosa. Dins *De les adats entro a la ganaració de Jhesucrist e d'alguns miracles que féu en sa infantesa* (anònim, s. XIV-XV). | MS: París, BNF Esp. 486, ff. 219r-290r, s. XIV^{2/2} (Manid 1140). | BIBL: Avenoza (2005).

028. ANÒNIM (PSEUDO SANT BONAVENTURA)

028.1. Obra no identificada

028.1.1. *Exposició del Parenostre, l'Ave Maria i la Salve Regina* (Antoni Canals, 1395-1406)

MSS: Barcelona, BC 1031, f. 199v, s. XVⁱⁿ (Manid 1056); Barcelona, Bones Lletres 3-II-20, ff. 281-378, s. XV (Manid 2019); Barcelona, *olim* Arxiu Palau Recasens III, ff. 92r-113v, s. XV (Manid 1335). | ED. MOD: Vives (1955 i 1956).

029. ANÒNIM

029.1. *Facetus moribus et vita* (s. XII)

029.1.1. *Facet / Llibre de cortesia* (anònim, s. XIV?)

MS: Carpentràs, Inguimbertine 381, ff. 74r-93r, s. XIV^{ex} - XV^{1/3} (Manid 1089). | ED. MOD: Faraudo (1912). | BIBL: Ziino (1995), Cantavella (1998).

030. ANÒNIM

030.1. *Flores sumpte a magistro Petrarca laureato* (florilegi fet a partir del *De remediis utriusque fortunae* de Petrarca) (s. XV)

030.1.1. *Flors de Petrarca de remey de cascuna fortuna* (anònim, s. XIV^{2/2} - XV)

MS: Barcelona, Ramon d'Alòs-Moner Ms. 824.4N=49.9, ff. 1v-5v, s. XV (Manid 1804). | ED. MOD: Alòs-Moner (1936).

031. ANÒNIM

031.1. *Fiori di virtù* (s. XIVⁱⁿ)

05.1.a. *Flor de virtuts* (anònim, s. XIV - XV)

Original atribuït a Cherubino da Spoleto i Tomaso Gozzadino. | MS: Barcelona, BC 2012, ff. 1-17v, s. XV^{2/2} (Manid 1842). | BIBL: Gudayol (2006), Wittlin (2007).

05.1.b. *Flors de virtuts i de costums* (Francesc de Santcliment, 1489)

Original atribuït a Cherubino da Spoleto i Tomaso Gozzadino. | IMPR: Lleida, 15/02/1489 (Manid 1355): Madrid, BNM I-1280², ff. 114-162v; Barcelona, 03-01-1495 (Manid 1356): Londres, BL IA.52554, ff. 1-51v; Girona, 09/11/1497 (Manid 1357): Nova York, Pierpont Morgan, ChL 1748, ff. 1-54; Lleida?, 1490 (Manid 1918): Barcelona, BC 11-VI-41 (2), ff. 1-47; València, 1502 (Manid 2073): Girona, Seminari, S/187 (3), ff. a iii- v. | ED. MOD: Cornagliotti (1975). | BIBL: Neugaard (1971), Wittlin (2007).

032. ANÒNIM

032.1. *Forum Iudicum* (s.VII)

032.1.1. *Lig dels gots* (anònim, s. XII ca. 1140 (Mundó), fragment)

MS: Montserrat 1109, f. 1, 1170-1190 (Mundó) / s. XII^{ex} (Biteca) (Manid 1343). | BIBL: Mundó (1960 i 1984), Riquer (1964: I, 203).

032.1.2. Versió 2 del *Forum Iudicum* (anònim, s. XII, fragment)

MS: La Seu d'Urgell, Capítular, 187-1, f. 1r-v, 1101-1120 (Alturo 2003: 107) / ca. 1150 - abans de 1173 (Baraut 2000: 14-15) (Manid 1942). | BIBL: Baraut (2000), Moran (2000).

033. ANÒNIM

033.1. *Gesta comitum Barcinonensium et regum Aragoniae* (1268-1283)

033.1.1. *Crònica dels comtes de Barcelona i dels reis d'Aragó* (anònim, 1270-1283)

MSS: Barcelona, Advocats M-2, ff. 238-261v, s. XV^{1/2} (Manid 1014); Barcelona, ACA, Manuscrits miscel·lanis 41 (Manid 1978); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms.8, ff. 22v-27v, 1335 (Manid 1019); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 10, ff. 26v-?, 1346 (Manid 1020); Barcelona, BC 485, ff. 291-294v, s. XIV^{4/4} (Manid 1007); Barcelona, BC 943,

ff. 1-13v, s. XIV^{med} (Manid 1163); Barcelona, BU 759, ff. 9-18, 1393 - s. XVⁱⁿ (Manid 1277); El Escorial O.I.12, ff. 1r-9v, 1323-1400 (Manid 1018); Madrid, BNM 647, ff. 3r-13r, s. XV^{4/4} (Manid 1440); Madrid, BNM 13208, ff. 198-205v, 1779 (Manid 2091). | ED. MOD: Barrau et al (1925). | BIBL: Massó (1906: 493), Coll i Alentorn (1991: 54-61).

034. ANÒNIM (PSEUDO FILOMENA)

034.1. *Gesta Karoli Magni ad Carcassonam et Narbonam* (1205-1208)

034.1.1. *Filomena* (Francesch ?, s. XIV - XV^{1/2})

Dins el *Llibre de les nobleses dels reys*. Tradueix una versió occitana del text. | MS: Barcelona, BC 487, ff. 26v-62v, s. XV^{1/2} (Manid 1027). | BIBL: Coll i Alentorn (1991: 328-329).

035. ANÒNIM

035.1. *Historia Apollonii regis Tyri* (s. III)

035.1.1. *Història d'Apol·loni* (anònim, s. XIV^{ex} - XV^{1/2}, fragment)

MS: Sevilla, Colombina 5-5-26, ff. 96r-99v, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 2346). | BIBL: Puig i Oliver (2001: 483-484 i 486-499).

036. ANÒNIM

036.1. Obra no identificada

036.1.1. *Història de l'establiment de l'orde de la Cartoixa* (anònim, s. XIV - XV, fragment)

MS: Barcelona, BU 89, f. 292v, s. XV^{1/2} (Manid 1247).

037. ANÒNIM

037.1. Obra no identificada

037.1.1. *L'estorie de Teòffill* (anònim, s. XIV - XV)

MS: El Escorial M.II.3, ff. 28-37v, s. XV^{1/3} (Manid 1131).

038. ANÒNIM (PSEUDO TURPÍ)

038.1. *Historia Karoli Magni et Rotholandi* (ca. 1140)

038.1.1. *Història de Carlemany* (Francesch ?, s. XIV - XV^{1/2})

Dins el *Llibre de les nobleses dels reys*. | MS: Barcelona, BC 487, ff. 20-26v i 62v-81r, s. XV^{1/2} (Manid 1027). | BIBL: Coll i Alentorn (1991: 327-328).

039. ANÒNIM

039.1. *Homilies de Tortosa V* (s. XII)

039.1.1. *Homilies d'Organyà IV* (anònim, s. XII^{ex} - XIIIⁱⁿ)

MS: Barcelona, BC 289, ff. 1v-8v, s. XIII (no posterior a 1204) (Soberanas et al 2001: 18) / s. XII^{ex} (Biteca) (Manid 1170). | ED. FACSIMIL: Bruguera et al (1989). | ED. MOD: Soberanas et al (2001). | BIBL: Miret i Sans (1904), Molho (1961), Zink (1974), Moran (1982), Bruguera (1985 i 1987), Sánchez (2000).

040. ANÒNIM (PSEUDO SANT BERNAT)

040.1. Obra no identificada

040.1.1. *Interrogació a cinc monjos* (anònim, s. XIV)

MS: Roma, San Isidoro 1/18, f. 105, després de 1313 (Manid 1414).

041. ANÒNIM

041.1. *Judicii signum* (s. XIII)

041.1.1. *Cant de la Sibil·la / Jorn del judici* (anònim, s. XIV)

MSS: Alguer, Archivio Storico Diocesano, sense signatura, ff. 2-3v, abans de 1820 (Manid 2767); Barcelona, Arxiu Catedral, Cod. 184b, fragment núm. 3, ff. 2v-5, s. XV^{1/2} (Manid 1073); Barcelona, Arxiu Catedral, Cod. sense signatura, f. 75r, ca. 1415 (Manid 2414); Barcelona, BC Música M. 1967, ff. 151v i 159v. s. XVI? (Manid 2698); Barcelona, Orfeo, ms. 7 (Manid 2699); Girona, Catedral, Carbonell 69, f. 267r, 1473-1507 (Manid 1076); Girona, Catedral 133, f. 183v, s. XV^{2/2} (Manid 2147); Madrid, BNM 62, f. 218v, s., XVⁱⁿ - XV^{2/3} (Manid 1474); Marsella, L'Alcazar 1095, f. 23, s. XIV - XV (Manid 1679); Palma de Mallorca, Arxiu Capitular s/n, ff. 84v-86v, s. XV (Manid 1921); París, BNF Fr. 14973, ff. 26-27, s. XV (Manid 2168); Sant Andreu del Torn, Parròquia, 289, f. [1], s. XIV (Manid 1072); Vic, Capitular, c. 208, núm. inventari 7977, 7v-9v, s. XV^{2/2} (Manid 2227). | IMPR: s.l., 1547 (Manid 1917): Barcelona, BC B-18/5/34/2961, f. 186; Lió, 1548 (Manid 2219): Barcelona, BC 10-II-18, ff. 180v-181; Lió, 1550 (Manid 2092): Barcelona, BC 10-III-9, f. 215v; València, 04/04/1533 (Manid 2689): València, Biblioteca Valenciana XVI/176, f. 256; s.l., 1568 (Manid 1914): biblioteca desconeguda; Barcelona, 1569 (Manid 1186): Barcelona, Carxiu Catedral 2-III-2, ff. 283v [sic=285] - 286; Barcelona, 04/09/1527 (Manid 2347): Sevilla, Colombina 119-2-15 (2), ff. [b v - b vj]; Saragossa, 1536 (Manid

2635): La Seu d'Urgell, Capitular, Imprès 144, ff. 172v - 172 [xic=173]; París?, 1551?
(Manid 2636): Solsona, Arxiu Capitular; Barcelona, 1568 (Manid 2691): Barcelona,
BC 10-III-36, f. 258v; s.l., després de 1600 (Manid 2690): biblioteca desconeguda. |
ED. MOD: Bofarull (1875: 61-64 i 102-108), Massot (1962-67).

042. ANÒNIM (PSEUDO WALTER MAP)

042.1. *Lancelot en prose* (1215-1230)

042.1.1. *Lançalot del Llac* (anònim, abans de 1339, fragment)

MSS: Campos de Mallorca, Arxiu Parroquial, 1 f. xxxx, s. XIV^{ex} (Manid 1174); Mataró,
F. Cruzate, ff. 85r-86v, s. XIV^{med} (Manid 1175). | BIBL: Obrador (1903), Bohigas
(1960-1961 i 1962-1967).

043. ANÒNIM (PSEUDO SÈNECA)

043.1. *Liber de moribus*

043.1.1. *Libre de virtuoses costums* (atribuït a Martí de Vicianà, 1470-1490)

MSS: El Escorial d.III.2, ff. 116-121v, s. XIV^{ex} -XVⁱⁿ (Manid 2064); Madrid, BNM
13208, ff. 58-61, 1779 (Manid 2091). | ED. MOD: Riera (1987b).

043.1.2. *Tractat de les costums* (anònim, abans de 1458, perduda)

Testimoniat a l'inventari de llibres de la reina Maria (1458) (Toledano 1961: 53, ítem
38).

044. ANÒNIM (PSEUDO ARISTÒTIL)

044.1. *Liber de pomo* / *Liber de morte Aristotelis* (1250-1254)

044.1.1. *La mort d'Aristòtil* / *Paraules d'Aristòtil a la seva mort* (anònim, s. XV^{med})

MS: Madrid, BNM 1474, ff. 105-112v, s. XV^{med} (Manid 1028). | ED. MOD: Riera
(1981a).

045. ANÒNIM (BÍBLIA)

045.1. *Liber proverbiorum Salomonis*

045.1.1. *Paraules del rey Salomó* (anònim, s. XIV)

Hipòtesis d'atribució a Alfons II o III, i a Ramon Llull (Riera 2003-2004: 155-156).
Liber proverbiorum Salomonis, 1-6 (ms 353) i 1-3.26 (ms 921). | MS: Madrid, BNM 921,
ff. 28r-29r, s. XIV^{3/3} (Riera 2003-2004: 146) (Manid 1383); París, BNF Esp. 353, ff.
228r-231r, s. XIV^{4/4} (Riera 2003-2004: 146) (Manid 1139). | ED. MOD: Bohigas (1985:

160, fragment ms 353), Riera (2003-204: 157-169). | BIBL: Bohigas (1985: 95-96), Taylor (1993: 210-211), Riera (2003-2004).

045.1.2. *Proverbis de Salomó* (anònim, s. XIV?)

Tradueix *Liber proverbiorum Salomonis*, 1, 1-22. | MS: París, BNF Esp. 3, ff. 286r-300v, s. XV^{med} (Manid 2745). | ED. MOD: Bohigas (1985: 159-160, fragment). | BIBL: Bohigas (1985: 95-96).

045.2. *Liber psalmorum*

045.2.1. *Saltiri* (Romeu Sabruguera, 1285-1295)

Copiats després de la *Bíblia rimada e en romans*. | MS: Sevilla, Colombina 7-7-6, ff. 202r-228v, s. XIV^{med} (Manid 1065) | BIBL: Miret i Sans (1908); Puig i Tàrrach (2001).

045.2.2. *Saltiri arromançat* (Joan Roís de Corella, 1450-1490)

MSS: València, Catedral 106, ff. 1r-42r, s. XV (Manid 1439); València, BU 664, ff. 1-354, 19/02/1822 (Manid 2152). | IMPR: Venècia, 30/04/1490 (Manid 1262): Barcelona, BC Esp 8 8au, ff. 1-15v + 1-137v. | ED. MOD: Viader (1928), López & Ribes (1985). | BIBL: Wittlin (1995a: 19-47), López & Ribes (1985: 5-33).

046. ANÒNIM (SIDRAC)

046.1. *Livre de Sydrac le philosophe / Livre de la fontaine de toutes sciences* (1268-1280 / 1291 ?)

046.1.1. *Livre de Sidrac lo filòsof / Sidrach lo filòsof fontana de ciència* (anònim, s. XIV^{1/2})

MSS: Barcelona, BC 1031, ff. 109-139, s. XVⁱⁿ (Manid 1056); Oxford, Bodleian Library, Canon ital. 147, ff. 1-82, s. XIV^{1/2} (Manid 1193). | ED. MOD: Minervini (1982). | BIBL: Cifuentes (2001: 177).

047. ANÒNIM

047.1. Obra no identificada

047.1.1. *Lletra del Gran Turc al papa Climent* (s. XIV-XV)

MS: Madrid, BNM 7811, ff. 469-471, s. XV^{4/4} (part principal ms) - s. XV^{1/2} (part final) (Manid 1565).

048. ANÒNIM (PSEUDO PONÇ PILAT)

048.1. Obra no identificada

048.1.1. *Lletra de Ponç Pilat a l'emperador Tiberi* (abans de 1524)

El text llatí es va imprimir per primera vegada amb el Cartoixà (Colònia, 1474). La traducció catalana està inclosa en l'edició de la *Llegenda aurea* i el *Monotessaron* de Jean

Gerson, junt amb la *Lletra de Publius Lentulus als senadors de Roma* (→Pseudo Publius Lentulus, Jean Gerson, Jaume de Voràgine). | IMPR: Barcelona, 1524 (Manid 2087): Barcelona, BU, B-58/2/12, ff. [a-x]; Barcelona, 01-09-1547 (Manid 2088); Barcelona, BC 10-VI-17, ff. 15r-v; Barcelona, 1576 (Manid 2089): Madrid, BNM R-12104, ff. 10r-v prel.

049. ANÒNIM (PUBLIUS LENTULUS)

049.1. títol per determinar (s. XIII-XIV, traducció del grec)

049.1.1. *Lletra de Publius Lentulus als senadors de Roma* (abans de 1524)

El text llatí es va imprimir per primera vegada amb el Cartoixà (Colònia, 1474). La traducció catalana està inclosa en l'edició de la *Llegenda aurea* i el *Monotessaron* de Jean de Gerson, junt amb la *Lletra tramesa a l'emperador Tiberi* (→ Pseudo Pons Pilat, Jean de Gerson, Jaume de Voràgine). | IMPR: Barcelona, 1524 (Manid 2087): Barcelona, BU, B-58/2/12, ff. [a-x]; Barcelona, 01-09-1547 (Manid 2088); Barcelona, BC 10-VI-17, ff. 14-15r; Barcelona, 1576 (Manid 2089): Madrid, BNM R-12104, ff. 9r-v prel.

050. ANÒNIM

050.1. *Llibre dels Macabens*

050.1.1. *Història del malvat rei Antíocus* (anònim, s. XV)

MS: perdut des de 1936 (*olim* Església de Santa Maria del Mar, Barcelona), ff. 121-128, s. XV. | ED. MOD: Codina (1916), Riera (1981a).

051. ANÒNIM

051.1. Obra no identificada

051.1.1. *Llibre de virtuts, Llibre de floretes, Llibre d'amorettes* (anònim, s. XIV)

MS: Barcelona, *olim* Arxiu Palau Recasens III, ff. 117v-276, s. XV (Manid 1335); Madrid, BNM 6291, ff. 111r-220v, s. XIV^{2/2} (Manid 1913).

052. ANÒNIM

052.1. *Magnificat*

052.1.1. *Magnificat* (anònim, s. XIV)

MS: Barcelona, BC 2017, f. 119, s. XIV^{1/2} (Manid 1560).

053. ANÒNIM

053.1. Obra no identificada

053.1.1. *Manera de contemplar la passió segons les set hores del jorn* (anònim, s. XIV - XV)

Obra original atribuïda a sant Bernat (Biteca). | MS: Barcelona, BC 1275, ff. 13-28, s. XV (Manid 1256).

054. ANÒNIM (PSEUDO BERNAT DE CLARAVALL)

054.1. *Meditationes piissimae de cognitione humanae conditionis / De interiori homine*

54.1.1. *Libre de meditació / Libre de contemplació de la ànima* (anònim, abans de 1362 (Hernando 1995: 364))

L'original també s'ha atribuït a Hug de Sant Víctor (*DS*, I, 1500). | MSS: Barcelona, BC 1031, ff. 140-155, s. XVⁱⁿ (Manid 1056); BNP Esp. 547, ff. 64v-82r, XV^{2/2?} (Manid 1110); Roma, San Isidoro 1/18, ff. 50-104v, 1313-1400 (Manid 1414); El Escorial N.I.16, ff. 217-228, XV^{1/2} (Manid 1415).

055. ANÒNIM (PSEUDO SANT BONAVENTURA i JOAN DE CAULIBUS)

055.1. *Meditationes vitae Christi* (s. XIII)

055.1.1. *Meditacions de la vida de Jhesuchrist* (Mateu de la Penya, s. XIV-XV)

Tradueix la versió llarga de les MVC (Hauf 1982: 7-8). | MS: Barcelona, ACA Sant Cugat 78, ff. 1-359, s. XV (Manid 1813). | BIBL: Hauf (1982: 7-8).

055.1.2. *Passió de nostre redemptor Jesús, la qual cascun ffaell cristià deu devotament e piadosa contemplar* (anònim, s. XIV-XV, fragment)

Tradueix només la part de les MVC corresponent a les *Meditationes Passionis Christi* (Hauf 1982: 8). | MS: Barcelona, BC 451, ff. 4-11, s. XV (Manid 1141). | BIBL: (Hauf 1982: 8).

També hi ha una traducció de les *Meditationes Passionis Christi* (caps. 2-11) conservada al manuscrit El Escorial G.IV.25 (ff. 121v-162, s. XVI), editat per Hauf (1982), i una edició impresa a Barcelona el 1522 (Hauf 1982: 8).

El contingut dels manuscrits següents encara es desconeix: a) Barcelona, BC 473, ff. 1-11, 16/03/1491 (Manid 1149): *Doctrina de la contemplació de Jhesuchrist* (atribuït a Sant Bonaventura); b) París, BNF Esp. 547, ff. 83v-91v, s. XV^{2/2} (Manid 1440): *Contemplació sobre la passió de Jesucrist i sobre els dolors que sofrí la gloriosa Verge Maria*.

056. ANÒNIM

056.1. *Navigatio Sancti Brandani* (s. VIII^{2/2})

056.1.1. *Viatge de Sant Brendà* (anònim, s. XIII - XIVⁱⁿ)

Versió llarga. Molt similar a la versió occitana (Burrell 2002: 249). | MS: El Escorial N.III.5, ff. 223v-226r, s. XIII^{ex} - XIVⁱⁿ (Manid 1897). | BIBL: Burrell (2002).

056.1.2. *Viatge de Sant Brendà* (anònim, s. XIV)

Versió curta. | MS: Vic, Episcopal 174, ff. 512v-522r, s. XIV (Burrell 2002: 249) (Manid 1901). | ED. MOD: Nolasca Rebull (1976: 808-814), Burrell (2002).

057. ANÒNIM (PSEUDO ALBERT EL GRAN)

057.1. *Novem Puncta* / *Les neuf paroles* (s. XIV - XV)

Desconeixem si les traduccions catalanes provenen de les versions llatines o les franceses.

057.1.1. *Les nou paraules de sant Albert* (anònim, s. XV?, fragment)

MS: Tarragona, Pública, Santes Creus 46, f. 453, XV^{2/2} (Manid 1756) | ED. MOD: Wittlin (1991: 326-328).

057.1.2. *Les nou paraules de sant Albert* (anònim, s. XV?)

MS: perdut des de 1912, f. 63, s. XV. | ED. MOD: Moliné (1913: 426-428). | BIBL: Wittlin (1991: 326-328).

ALTRES MSS: Barcelona, ACA, Ripoll 224, f. 9r-12r, s. XIV (Biteca) / s. XIV-XV (catàleg) (Manid 1180): no sembla correspondre a 057.1.2. ALTRES IMPR: València, ca. 1515 (Manid 2568): València, Universitària, CF/4 13, f. [6]v.

058. ANÒNIM

058.1. *Paris et Vienne* / *Histoire du tres vaillant chevalier Paris et de la belle Vienne* (s. XIV^{ex})

058.1.1. *París e Viana* / *Història de les amors e vida del caualler París e de Viana filla del dalfí de França* (anònim, abans de 1417)

Segurament a través d'una versió italiana (Cátedra 1986: 33). | IMPR: Girona, 05/06/1495 (Manid 1219): Copenhagen, Biblioteca Reial, Inc. 3044, ff. [a j]-[d iiij]; Barcelona, ca. 1494 (catàleg BC) / 1497 (Cátedra 1986: 32) / ca. 1497 (García Craviotto 1989-1990) (Manid 1220): Barcelona, BC 10-V-38, ff. 1-28v. | ED. MOD: Aguiló (1904), Miquel i Planas (1908-1910). | BIBL: Cátedra et al (1986; pàgina per a la datació 29-30).

059. ANÒNIM

059.1. *Profecías de Merlín* (anònim, entre 1369 i 1377)

059.1.1. *Profecies de Merlí* (anònim, s. XIV^{4/4} - XVⁱⁿ)

Probablement a partir d'una versió castellana (Bohigas 1928-1932: 261). | MS: Barcelona, BC 271, ff. 148v-151v, s. XVⁱⁿ (Manid 1255). | BIBL: Bohigas (1928-1932 i 1941).

060. ANÒNIM

060.1. *Queste del saint Graal* (1225-1230)

060.1.1. *Storia del sant Grasal* (anònim, abans de 1380)

MS: Milà, Ambrosiana, I.79 Sup, ff. 1-130v, 16/05/1380 (Manid 1240). | ED. MOD: Crescini (1907), Martines (1993). | BIBL: Brummer (1989), Martines (1994), Contreras (2005), Adroher (2006).

061. ANÒNIM

061.1. Obra no identificada

061.1.1. *Rethorica* (anònim, s. XIV - XV)

La traducció ha estat identificada amb la *Retòrica* del *Tresor* de Brunetto Latini; també podria ser una versió de 3.2.1. | MS: BC 42, ff. 42-52v, XIV^{ex}-XVⁱⁿ (Manid 1365).

062. ANÒNIM

062.1. *Revelationes B. Elisabeth* (s. XII-XIII)

062.1.1. *Revelacions de senta Elisabet* (anònim, s. XVⁱⁿ)

Incorpora un fragment extret de les *Revelacions* de santa Àngela de Foligno, que ja incorporen alguns manuscrits llatins, i un capítol inicial extret del *Libellus de dictis quattuor ancillarum S. Elisabeth*, que només porta la traducció catalana (Oliger 1926: 343). | MS: Roma, BAV Rossiniano 3, ff. 122r-136v, s. XV (Manid 2405). | ED. MOD: Oliger (1926).

063. ANÒNIM (PSEUDO ARISTÒTIL)

063.1. *Secretum secretorum* (s. XIII)

063.1.1. *Llibre de regiment de senyors* (anònim, abans de 1385)

MSS: perdut, *olim* Arxiu comunitat Santa Maria del Mar (reproducció fotogràfica a la BC), ff. 56-122v, s. XV (Manid 2063); Oxford, Bodleian Library, Can. It. 147, ff. 82v-108, s. XIV^{1/2} (Manid 1193); Madrid, BNM 921, ff. 1-27, s. XIV^{3/3} (Riera 2003-2004:

147) (Manid 1383); Madrid, BNM 1474, ff. 1-55, s. XV^{med} (Manid 1028). | BIBL: Franzese (1994).

063.1.2. *Llibre de doctrina* (regnat de Jaume I o Jaume II)

Adapta la *Poridat de las poridades* (s. XIII^{med}), que és una versió del *Secretum secretorum*. | MSS: Madrid, BNM 921, ff. 31-40, s. XIV^{3/3} (Riera 2003-2004: 147) (Manid 1383); El Escorial M.I.29, ff. 1-15, s. XIV^{ex} o s. XVⁱⁿ (Solà 1977: 11) / s. XV^{1/2} (Biteca). | ED. MOD: Castro (1946), Llabrés (1908), Solà (1977). | BIBL: Kasten (1934), Riera (1981b), Wittlin (1984b).

064. ANÒNIM

064.1. Obra no identificada

064.1.1. *Sentències de la Bíblia* (anònim, s. XIV?)

MS: París, BNF Esp. 353, f. 236v, ca. 1400 (Manid 1139).

065. ANÒNIM

065.1. Obra no identificada

065.1.1. *Set goigs de la Verge revelats a sant Tomàs de Canterbury* (anònim, s. XIV?)

MS: Barcelona, BC 2017, f. 119, s. XIV^{1/2} o s. XV (Manid 1560).

066. ANÒNIM (PSEUDO SANT AGUSTÍ)

066.1. *Soliloquia animae ad Deum* (1215 - s. XIII^{ex})

066.1.1. *Sol·liloqui* (anònim, abans de 1417)

MS: Bologna, Biblioteca comunale dell'Archiginnasio A-275, ff. 1r-31r, 01/04/1417 (Manid 1773). | ED. MOD: Bertini (1936: 241-248 fragments).| BIBL: Bertini (1936: 233-48).

067. ANÒNIM (PSEUDO SANT AGUSTÍ)

067.1. *Speculum peccatoris* (s. XIIⁱⁿ)

067.1.1. *Espill del pecador* (anònim, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ, anterior a 1417)

MSS: Barcelona, BC 41, ff. 25v-38 (Casanova 2003), s. XV^{med} (Casanova 2003) (Manid 1099); Barcelona, BU 148, ff. 89-103 (Casanova 2003), s. XV (Casanova 2003) (Manid 2040); Bologna, Biblioteca comunale dell'Archiginnasio A-275, ff. 31r-39r, 01/04/1417 (Manid 1773). | ED. MOD: Bertini (1936: 18-263), Casanova (2003: 90-107).| BIBL: Bertini (1936), Casanova (2003).

067.1.2. *Mirayl del pecador* (anònim, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ)

MSS: Collbató, Joan Rogent, ff. 1-21, s. XIV^{ex} (Manid 2041); Montserrat 1, f. 136r-v, s. XIV (Manid 1057). | ED. MOD: Grieria (1955), Casanova (2003: 107-117). | BIBL: Casanova (2003).

068. ANÒNIM

068.1. *Summa concordiae veteris et novi Testamenti* (1351-1355)

068.1.1. *Suma sobre les concòrdies del Nou i del Vell Testament* (anònim, s. XIV^{2/2} - XV)

MS: Carpentràs, Inguimbertaine 336, ff. 76v-116v, s. XV^{4/4} ? - XVIⁱⁿ ? (Manid 2261). | BIBL: Bohigas (1920-1922: 27-28), Perarnau (1993: 47-48).

069. ANÒNIM

069.1. *Tristan en prose* (s. XIII)

054.1.1a. *Tristany / Tristany en prosa / Tristany de Leonís* (anònim, s. XIV, fragment)

MSS: Andorra, Arxiu de les Set Claus, ms 1 (a), ff. 32-35v, s. XIV^{2/2} Aramon 1969: 325) / s. XV (Biteca) (Manid 2416), Cervera, Arxiu Històric B-343, ff. 1-4v, s. XIV^{ex} (Duran 1917: 284) / s. XV^{ex} (Biteca) (Manid 2175). | ED. MOD: Aramon (1969). | BIBL: Duran (1917), Soriano (2000).

070. ANÒNIM

070.1. *Usatici Barchinone* (ca. 1251)

070.1.1. *Usatges de Barcelona* (anònim, s. XIII^{2/2} (abans de 1291))

MSS: Barcelona, Advocats M-1, ff. 1-23v, ca. 1400 (Manid 2075); Barcelona, Advocats M-2, ff. II, VI-XXIIv, s. XV^{1/2} (Manid 1014); Barcelona, ACA, Cancelleria, caixa Legislación 1, ff. 26-37v, s. XIII^{ex} (Manid 1279); Barcelona, ACA, Còdexs casa reial 8, ff. 148v-182v, 1339-1340 (Manid 1285); El Escorial O.I.12, ff. 12r-34r, s. XIV (posterior a 1323) (Manid 1018); El Escorial Z.III.14, ff. 7-23v, s. XIV^{1/3} (Manid 1006); Madrid, R. A. Historia, 12, 11, 2 núm 28, ff. 57-80v, s. XV (Manid 1928); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 1, ff. 176r-202v, 10/10/1334 - 1339 (Manid 1283); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 2, ff. ?, s. XIV^{ex} (f.1-75), s. XV - XVIⁱⁿ (f.76-217) (Manid 1284); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 5, ff. 171-202, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 1287); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 6, ff. 129-155v, 1330 ca. - 1360 ca. (Manid 1281); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 8, ff. 95-116, 1340 ca. -

1450 ca (Manid 2297); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 17, ff. 3-12v, s. XIV (Manid 2367); Palma de Mallorca, Arxiu del Regne, Còdexs facticis 18, ff. ? s. XIV (cos princ.), s. XV-XVI (afegits) (Manid 2376); Palma de Mallorca, Família Pueyo, 8, ff. ?, 1291 (Manid 1234); Palma de Mallorca, Bibl. Família Safortesa Còdex Burgues-Zaforteza, ff. ?, s. XIV^{ex} (1a part ms), s. XIV^{2/2} - XVII^{1/2} (doc. afegits) (Manid 2361); Vic, Episcopal, Capitular c. 157, núm. inventari 7087, ff. 3-18v, s. XIII^{2/2} (Manid 1005). | ED. MOD: Bastardas (1984). | BIBL: Brocà (1913-1914 i 1918-1926: I, 184-191), Valls (1925), Ficker (1926), Rovira (1933), Bastardas (1977).

071. ANÒNIM

071.1. Obra no identificada

071.1.1. *Vida de Sant Vicent Ferrer* (Miquel Peres, 1510)

IMPR: València, 1510 (Manid 2701): València, BU CF/4 21, ff. 171-196v. | BIBL: Ferrando (1983: 198).

072. ANÒNIM

072.1. *Vindicta Salvatoris* (s. VIII)

072.1.1. *Destrucció de Jerusalem* (anònim, s. XIV - XV)

Versió molt similar a l'occitana del ms BNF Fr. 254156 (Hook 2000: 18). | MSS: Barcelona, ACA Ripoll 155, ff. 36v-71v, s. XV (Hook 2000: 19) / s. XIV^{ex} (Aramon 1934: 23) (Manid 1133). | ED. MOD: Bofarull (1857: XIII, 9-52). | BIBL: Miquel i Planas (1910b), Hook (2000).

072.1.2. *La venjança que féu de la mort de Jhesuchrist Vespasià e Titus son fill* (anònim, abans de 1422 (Batlle 1968-1969: 237))

Narració similar a 072.1.1, però amb l'addició d'un episodi absent a l'anterior i altres diferències narratives. Conté un episodi que té com a font l'*Estoire del Saint Graal* (versió llarga): cap versió francesa de la llegenda inclou aquest episodi. (Hook 2000: 21). | MSS: Barcelona, BC 710, ff. 46v-113r, s. XV (Hook 2000: 22) (Manid 1789); Barcelona, BC 991, ff. 157r-176v, 15/02/1500 (Biteca: colofó) / s. XV^{ex} - XVIⁱⁿ (Hook 2000: 28) (Manid 1790); París, BNF Esp. 509, 3 ff., s. XV (Hook 2000: 32) / s. XV^{1/2} (Biteca) (Manid 1132). | ED. MOD: Hernando (1989: 32-102), Hook (2000: 145-196). | BIBL: Hernando (1989: 5-31), Hook (2000).

Hernando (1989) creu que els manuscrits BC 710 i ACA 155 contenen una traducció diferent de la del text de BC 991.

072.1.3. *Destrucció de Jerusalem* (anònim, 1490)

Es distingeix de les versions anteriors en detalls narratius (Hook n'enumera uns quants, pp. 34-36). | MSS: Barcelona, BC 325, ff. 50r-88v, s. XVII (Biteca) / s. XVIII (Hook 2000: 38) (Manid 1966). | IMPR: s.l., 10/10/1490: cap exemplar conservat (Hook 2000: 40); Barcelona, 1493 (Manid 1791): Barcelona, BC 6-III-26, ff. 195-264; Barcelona, ca. 1510 (Manid 2059): Madrid, Museo Lázaro R.16.11, Inv. 15668; Barcelona, ca. 1512?: només se'n conservava un foli, que no era la *Destrució* (sembla una reedició de l'edició perduda de 1490, Hook 2000:43); València, 1517: cap exemplar conservat. | ED. MOD: Miquel i Planas (1910b). | BIBL: Hook (2000).

073. ANÒNIM

073.1. *Visión de Alfonso X* (abans de ca. 1400)

073.1.1. *Visió* (anònim, 1369-1377)

MS: Barcelona, BC 271, ff. 147-148v, s. XVⁱⁿ (Manid 1255). | ED. MOD: Bohigas (1928-1932: 264-266). | BIBL: Bohigas (1941b).

074. ANÒNIM

074.1. *Visio sancti Pauli*

074.1.1. *Revelació del benaumenturat apòstol sant Pau* (Bernardí Vallmanya, 1494-1495)

IMPR: València, 03/08/1495 (Manid 1314): París, BNF Mitterrand, Rés. D. 9598, ff. a² - i vii v. | BIBL: Alminyana (1989), Wittlin (1989a).

075. ANÒNIM

075.1. *Vita Alexi*

075.1.1. *Vida de sant Alexi* (anònim, s. XIV)

Versió a través de l'occità. | MS: Barcelona, BC 309, ff. 37-44, s. XIV^{ex} (Cingolani 1990: 79) (Manid 1579). | ED. MOD: Cingolani (1990).

076. ANÒNIM

076.1. *Vitae Patrum* (→ Pascasi, Pelagi i Joan)

1. AGUSTÍ D'HIPONA

1.1. *De ciuitate Dei* (413-426)

1.1.1. *Exposició sobre lo libre De ciuitate Dei de Sant Agustí*, II-X (anònim, posterior a 1383 - s. XVⁱⁿ)

Traducció de la versió francesa de Raoul de Presles (1375), que incorpora el comentari de Thomas Waleys (1333). | MSS: Barcelona, Seminari 71 (llibres II-V), ff. 1-253v, s. XVⁱⁿ (Manid 1851); Barcelona, Seminari 72 (llibres VI-X), ff. 1-133v, s. XVⁱⁿ (Manid 1852). | ED. MOD: Alabart (1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1921). | BIBL: Wittlin (1978; pàgina per a la datació: 537).

1.2. Obra no identificada

1.2.1. *Libre dels sermons de sent Agustí* (anònim, s. XV?)

Obra atribuïda. | MS: Barcelona, BU 75, ff. 100r-110v, 1461 - s. XV^{ex} (Manid 1199).

PSEUDO SANT AGUSTÍ → Anònim 066, Anònim 067

2. ATÓ DE GORIGOS

2.1. *La Fleur des histoires de la terre d'Orient* (1307)

2.1.1. *Flor de les Istòrias / De les batalles dels tartres*, I-III (anònim, abans de 1393)

MS: Barcelona, BC 490, ff. 84v-96v, s. XV (posterior a 1458?) (Manid 1236). | BIBL: Hauf (1989b); Cacho (1997: 150-156).

3. ALBERTÀ DE BRESCIA

3.1. *De amore et dilectione Dei et proximi* (1238)

3.1.1. *Libre de la amor e de la caritat* (anònim, s. XIV, fragment)

MS: París, BNF Esp 353, ff. 217v-228r, s. XIV^{4/4} (Riera 2003-2004: 146) (Manid 1139).

3.2. *Liber consolationis et consilii* (1246)

3.2.1. *Libre de consolació e de conseyl* (anònim, s. XIV)

MSS: París, BNF Esp 353, ff. 193-217v, s. XIV^{4/4} (Riera 2003-2004: 146); Barcelona, BC 14, ff. 13v-40v, s. XV (Manid 1384). | ED. MOD: Sansone (1965).

3.3. *Liber de doctrina dicendi et tacendi* (1245)

3.3.1. *Llibre de doctrina e [ben] parlar / Doctrina de Albertà que demostra ensenyar parlar e callar en quascuna manera* (anònim, s. XIV)

MSS: Palma de Mallorca, Biblioteca March, 87-V3-9, ff. 215v-220v, s. XIV (Manid 1387); Barcelona, Bones Lletres, 3-I-8 ff. 1r-12v, s. XIV? (Manid 2217). | ED. MOD: Bulbena (1901).

ALTRES MSS: → Anònim 061

4. ALBERTI, LEON BATTISTA

4.1. *Deifira* (entre 1423 i 1437) i *Ecatonfila* (entre 1423 i 1437)

4.1.1. *Deifira e Ecatonfila* (anònim, s. XV^{2/2})

MS: París, Arsenal 8307, ff. 1-63, s. XV^{ex} - XVIⁱⁿ (Manid 2738). | ED. MOD: Miquel i Planas (1908-1916: III)

5. ALFONS X DE CASTELLA

5.1. *Libro de las partidas* (1256-1265)

5.1.1. *Primera partida* (Mateu Adrià, posterior a 1395)

MS: El Escorial M.I.2, ff. 1-236v, s. XIV^{2/2} (Abadal 1912: 25) / s. XIV^{ex} - XV^{1/4} (Biteca) (Manid 1045). | BIBL: Abadal (1912).

5.1.2 a. *Les set partidas* [*Partides* II, 18] (anònim, s. XIV - XV)

MSS: Barcelona, BC 15, ff. 1-2 + I-XX v, XV^{2/2} (Abadal 1912: 16) (Manid 1042); València, BU 869, ff. 191r-209v, XV^{1/2} (Manid 1044). | BIBL: Abadal (1912).

5.1.2 b. [*Partides* II] (anònim, s. XIV)

MS: Barcelona, BC 942, ff. 10-148, s. XIV (Manid 1041). | BIBL: Iglesia (1987).

ALTRES MSS: El Escorial Y.III.4, ff. 53r-96r, XV^{ex} (Abadal 1912: 27) / s. XV (Biteca) (Manid 1043) (fragments *Partides* II i VII). | BIBL: Abadal (1912).

6. ALIGHIERI, DANTE

6.1. *Commedia* (1308-1321)

6.1.1. *Comèdia* (Andreu Febrer, 1/08/1429)

MS: El Escorial L.II.18, ff. 1r-269v, XV^{2/2} (Manid 1046). | ED. MOD: Vidal i Valenciano (1878), Gallina (1974-1978). | BIBL: Gallina (1957), Badia i Margarit (1973), Prats (1988), Piccat (1994), Riquer (1964: II, 92-111), Parera (2007).

7. ANDREU EL CAPELLÀ

7.1. *De amore* (1180-1190)

7.1.1. *Regles d'amor* (anònim, s. XIV)

Traducció atribuïda a Domènec Mascó (Ortiz 1782: 39; Cantavella 2004: 54-55). | MS: Madrid, Palacio II-3096, ff. 50-101, XIV^{ex} - XV^{1/4} (Manid 1757). | ED. MOD: Julià (1926), Pagès (1930). | BIBL: Cantavella (2004).

8. ANTONÍ DE FLORÈNCIA

8.1. *Chronicon* [fragment: vida de santa Caterina] (1440-1459)

8.1.1. *Vida de sancta Catherina de Sena* (Miquel Peres, 1499)

Peres afegeix a la traducció deu miracles traduïts de la *Legenda maior* de Ramon de Càpua (→ Ramon de Càpua). | IMPR: València, 11/05/1499 (Manid 1390): València, BU CF3/2, ff. a i - e 10. | BIBL: Ferrando (1983: 198, 671), Wittlin (1998: 305-332).

9. ARISTÒTIL

9.1. *Ethica ad Nicomachum* (s. IV aC; traducció llatina: s. XIII)

9.1.1. *Ètiques* (anònim, abans de 1467)

MS: Barcelona, BC 296, ff. 1-132v, s. XV (Manid 1359). | BIBL: Russel & Pagden (1974), Pagden (1975), Lawrance (1982).

PSEUDO ARISTÒTIL → Leonardo Bruni d'Arezzo, Anònim 044

10. ARNAU (PSEUDO ÀNGELA DE FOLIGNO)

10.1. *Vita beatissime Angele de Fulginio / Liber qui dicitur Angela de Fulginio* (XIII^{ex} - XIVⁱⁿ)

10.1.1. *Vida de Sancta Angelina* (anònim, abans de 1438)

Tradueix la segona redacció de l'obra original, feta per un autor anònim probablement durant la segona meitat del s. XIV a partir de la primera redacció (perduda) de Fra Arnau. | MS: Barcelona, BU 559, ff. 134-152v, Barcelona 25/06/1438 (Manid 1301). | ED. MOD: Vives (1965). | BIBL: Casas (2003-2004).

10.1.2. *Libre de les revelacions de sancta Àngela de Fulgino* (anònim, abans de 1489)

Tradueix, com l'anterior, la segona redacció de l'obra original. | MSS: Barcelona, BC 473, ff. 8r-93r, 09/12/1489 (Manid 1149); Barcelona, BC 2019, ff. 1-76v, XIV^{2/2} (catàleg BC) / XV^{1/4} (Biteca) (Manid 1571); Vic, Episcopal c. 175 núm. inventari 7076, ff. 1-8v, 1489 - XV^{ex} (Manid 1572). | BIBL: Casas (2003-2004).

11. ARNAU DE LIEJA

11.1. *Alphabetum narrationum* (1297-1308)

11.1.1. *Recull d'exemples i miracles ordenats per alfabet* (anònim, s. XIV-XV?)

MS: Barcelona, BU 89, ff. 1-291v, s. XV^{med} (Manid 1247). | ED. MOD: Aguiló (1881), Ysern (2004).

12. BARTOLO DE SASSOFERRATO

12.1. *Processus Satanae contra divam Virginem* (XIV^{med})

12.1.1. *Mascaró* (anònim, XIV^{2/3})

MSS: Barcelona, ACA Ripoll 155, ff. 23-30v, s. XIV^{ex} (Aramon 1934: 23) / s. XV^{med} (Orazi 1999) / s. XV (Hook 2000: 19) (Manid 1133); Barcelona, ACA Sant Cugat 83, ff. 115-124, s. XV (Biteca) / s. XIV^{ex} (Aramon 1934: 23) (Manid 1154). | ED. MOD: Bofarull (1857: XIII, 107-117). | BIBL: Rodrigo (1985: 15-16).

13. BECCADELLI, ANTONIO

13.1. *De dictis et factis Alphonsi regis Aragonum* (ca. 1455)

13.1.1. *Lo libre dels fets e dits del gran rey Alfonso* (Jordi de Centelles, 1481-1496)

MS: Barcelona, BC 1715, ff. 2-50v, s. XV^{4/4} (Biteca) / XVⁱⁿ (Duran 1990: 30) (Manid 1367). | ED. MOD: Duran (1990).

14. BEDA

14.1. *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* (s. VIII)

14.1.1. *Annals de la Gran Bretanya des de Juli Cèsar fins l'any 731* (anònim, abans de 1431)

Tradueix *HEGA* V, cap. 24. | MS: París, BNF Esp. 13, ff. 97v-99v, s. XV (una de les mans, anterior a 1431) (Manid 1431). | BIBL: Bohigas (1985: 203-207).

14.1.2. *Visió de Trictelm* (anònim, s. XIV)

Tradueix *HEGA* V, cap. 12. | MS: El Escorial M.II.3, ff. 49-53v, s. XV^{1/3} (Manid 1131). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a: 119-130).

15. BENET DE NÚRSIA

15.1. *Sancta Regula* (s. VI^{med})

15.1.1. *Regla de Sant Benet* (Arnau d'Alfarràs, 1457)

MSS: Barcelona, BU 1420, ff. 1-68v, 1457 (Manid 1856); Ripoll, Lambert Mata 59, ff. 1-81, sense data. | BIBL: Albareda (1929); Vallvé (1984).

15.1.2. *Regla de Sant Benet* (anònim, s. XIV-XV)

MSS: Barcelona, BC 110, ff. 2-79, 01/12/1787 (Manid 2027); Barcelona, BC 298, ff. 1-36v, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Albareda) (Manid 1854); Barcelona, BC 3057, ff. 1-8 + I-CXLVIV, 03-07-1531 (Manid 1272); Barcelona, ACA Ripoll 144, ff. 21-25v, s. XIV (Manid 2022); Barcelona, ACA Ripoll 164, ff. 1-52, s. XIV (Albareda 1929: 10) / s. XV (Biteca) (Manid 1855); Montserrat 42, ff. 1v-90, s. XVII (Manid 2026); Montserrat 67, ff. 1-65v, 06/07/1519 (Manid 2028). | BIBL: Albareda (1929).

Segons Albareda, aquests manuscrits corresponen a versions diferents, i dóna notícia d'altres manuscrits perduts.

16. BERNAT DE CLARAVALL (cist.)

16.1. *Sermones in Cantica* (abans de 1153, fragment del pròleg)

16.1.1. *Sermons del Càntic dels càntics* (Joan de Montsó, 1392-1395)

Només s'ha conservat un fragment del pròleg, publicat per Riquer (2000). | BIBL: Riquer (2000: 22-24).

PSEUDO SANT BERNAT → Anònim 013, Anònim 040, Anònim 053

17. BERNAT SILVESTRE

17.1. *De cura et modo rei familiaris gubernandae / Epistola ad quemdam militem de cura et modo rei familiaris gubernandae* (1280-1350)

17.1.1. *Translat de una letra per monsenyer Sent Bernat tramesa a n Ramon de Castell Ambros, cavaller de Lombardia, sobre lo regiment de sa casa e de la cosa familiar* (anònim, abans de 1385)

MS: Madrid, BNM 921, ff. 98v-101, s. XIV^{3/3} (Riera 2003-2004: 147) (Manid 1383). | BIBL: Pagès (1933: 236-250), Solà-Solé (1986).

17.1.2. *Regiment de Sent Bernat en qual manera deu ésser regida la casa e la companya de bon hom* (anònim, XIV^{ex})

MSS: Madrid, Palacio II-3096, ff. 33r-34v, XIV^{ex} – XV (Manid 1757). | BIBL: Pagès (1933: 236-250), Solà-Solé (1986).

17.1.3. *Epistola de Sant Bernat del regiment e cura de la casa* (anònim, ?)

MSS: Barcelona, Bones Lletres 3-I-7, ff. 36-37, s. XV, ms perdut (fotografies a la biblioteca) (Manid 1943). | BIBL: Pagès (1933: 236-250), Solà-Solé (1986).

ALTRES MSS: BC 1276, ff. 44-47v, s. XV (Manid 1098); Tarragona, Arxiu Històric Diocesà, Ms. 86 Arm. 15, ff. 63r-v, s. XV (Manid 2031).

BERSUIRE, PIERRE (osb) → Tit Livi

BÍBLIA → Anònim 045

18. BOCCACCIO, GIOVANNI

18.1. *Decamerone / Cento Novelle* (1372-1375)

18.1.1. *Decameron / Cento Novelle* (anònim, 05/04/1429)

MS: Barcelona, BC 1716, ff. 1r-352v, s. XV^{1/2} (potserior a 1429) (Renesto 2001: 300) (Manid 1369). | ED. MOD: Alòs-Moner (1915), [Casacuberta] (1926 i 1928), Massó (1964), Cabré (1986). | BIBL: Bourland (1905), Bonsoms i Siscart (1907-1908), Casella (1925), Pagès (1934), Colón (1971), Badia (1973-1974), Romeu (1990), Fàbrega (1992), Recio (1997), Pujol (1998), Renesto (2001).

18.2. *De claris mulieribus* (1360-1362, ampliada en els anys següents)

18.2.1. *De les clares dones* (anònim, abans de 1484, perduda)

Testimoniada en l'inventari de Pero Sánchez Muñoz (1484) (Wittlin 1962: 19, item 27). | BIBL: Romano (1979).

18.3. *Il Corbaccio* (1355-1365)

18.3.1. *Corvatxo* (Narcís Franch, abans de 1457)

Romano (1983-1984) atribueix la traducció a Narcís Franch fill (mort el 1457); Riquer, al pare (mort el 1397). | MSS: Madrid, BNM 17675, ff. 1-97v, XIV^{ex} (Manid 1368). | ED. MOD: Moll (1935). | BIBL: Moll (1935), Riquer (1935), Romano (1983-1984), Renesto (2001: 297-299).

18.4. *Elegia di madonna Fiammetta* (ca. 1343 - 1344)

18.4.1. *Fiameta* (anònim, abans de 1460-1464)

MSS: Barcelona, BC 1730, ff. 1r-194r, 1470 - s. XV^{ex} (Annichiarico 1983-1987: I, 9-10) (Manid 1370); Barcelona, Arxiu Catedral 76, ff. 1r-193r, s. XV - XVI (Annichiarico 1983-87: I, 12) / ca. 1440 (Biteca) (Manid 1371); ACA Sant Cugat 32, ff. 1r-150v, s. XV- XVI (Annichiarico 1983-1987: I, 12) (Manid 1372). | ED. MOD: Miquel i Planas (1908), Annichiarico (1983-1987). | BIBL: Annichiarico (1978-1979: 5-50, 1998), Pujol (1998).

19. BOECI

19.1. *De consolatione philosophiae* (523)

19.1.1. *Libre de consolació* (Pere Saplana, ca. 1360)

Integra el comentari de Guillem d'Aragó. | MSS: Barcelona, ACA Ripoll 113, ff. 65r-69v, XIV^{3/3} (Riera 1984a) (Manid 1308); Cervera, Arxiu Històric, sense signatura, ff. xi-[14] + xvi-99, s. XIV^{ex} - XV^{1/3} (Manid 2780); Montserrat, perdut, 95 folis, s. XIV - XV (Riera 1984a: 298-299). | BIBL: Riera (1984a), Keightley (1987), Ziino (1998, 2001a, 2001b, 2007).

19.1.2. *Libre de consolació* (Antoni Ginebreda, ca. 1390)

Revisió de 19.1.1. | MSS: Avinyó, Archives Départementales, Fonds Requin 5 R art. 177, ff. 16r-107v, 1430-1460 (Manid 2006); Barcelona, *olim* Arxiu Palau XII, ff. 1r-37v, s. XV (Manid 1375); Barcelona, BC 68, ff. 1r-121r, XV^{2/4} o XV^{2/3} (Riera 1984a: 322) / s. XIV^{ex} - XV^{1/4} (Biteca) (Manid 1376); Barcelona, BU 77, ff. 1r-117v, XV^{2/3} (Riera 1384: 318) (Manid 1378); Berkeley, Bancroft, ms. UBC 160, ff. 1r-99v, ca. 1470-1480 (Manid 2323); Cervera, Arxiu Històric R.4208, ff. xiv + 1-90v, s. XV (Manid 2005); Madrid, BNM 18396, ff. 1r-156r, XV^{2/3} (Manid 1373); París, BNF Esp. 474, ff. 1r-119v, s. XV^{1/4} (Manid 1374); Sevilla, Colombina 5-5-26, ff. 121-132, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 2346). | IMPR: Lleida, 02/06/1489 (Manid 1377); Madrid, BNM I-1280, ff. 1-113. | BIBL: Riera (1984a), Keightley (1987), Ziino (1998, 2001a, 2001b, 2007).

19.1.3. *Libre de consolació* (Pere Borró, ca. 1360-1370, perduda)

Testimoniada a l'inventari de llibres d'Alfons IV de 1417 (Alòs-Moner (1924: 398, núm. 21). | BIBL: Riera (1984a).

20. BOUVET, HONORÉ

20.1. *Arbre des batailles* (1387)

20.1.1. *Libre de les batalles* (anònim, abans de 1429)

MSS: París, BNF Esp. 206, ff. 1r-103v, 21/03/1429 (Manid 1380); Barcelona, BU 83, ff. 1-3. + 1-74r, s. XVⁱⁿ (Manid 1381). | BIBL: Bastardas (1980).

21. CAOURSIN, GUILLAUME

21.1. *Obsidionis Rhodie* (1480)

21.1.1. Fragments (Joan Esteve, 1489)

Fragments integrats dins el *Liber Elegantiarum* (1482). | IMPR: Venècia, 09/10/1489 (Manid 1545); Barcelona, BC 11-VII-4, ff. 1v-166. | ED. MOD: Hauf (1993). | BIBL: Moll (1977).

22. CAVALCA, DOMENICO (op)

22.1. *Libro dell'ira e della pazienza* (abans de 1333)

22.1.1. *Medicina del cor / Llibre de la medicina del cor, ço hes de ira y paciència* (Pere Busquets, ca. 1450)

MSS: Barcelona, BC 475, ff. 1-158v, s. XV (Manid 1398); Barcelona, BC 1707, ff. 1-77v, s. XVⁱⁿ (Manid 1399). | ED. MOD: Cornagliotti (1987: 91-99, només dels sirventesos). | BIBL: Cornagliotti (1987).

22.2. *Specchio di croce* (abans de 1342)

22.2.1. *Mirall de la creu* (Pere Busquets, 1445-1458)

MSS: Barcelona, Arxiu Històric Ms. B-76, ff. 1r-79v, s. XV^{1/2} (Manid 1949); Barcelona, BC 474, ff. 1r-84v, XV^{1/2} (Manid 1401); Barcelona, BU 87, ff. 1r-3 + I-CXVIIIr, s. XV^{3/3} (Gallina 1967: I, 17) / s. XIV^{ex} (catàleg BUB) (Manid 1400). | ED. MOD: Gallina (1967). | BIBL: Cornagliotti (1987).

23. CHARTIER, ALAIN

23.1. *La Belle Dame sans mercy* (1424)

23.1.1. *Requesta d'amor de Madama sens merci / La Bella Dama sens mercè* (Francesc Oliver, 1424-1457)

MSS: Saragossa, BU 210, ff. 274-290, 1470-1500 (Beltran) / 1450-1465 (Piccat) / 1460-1500 (Massó) (Manid 1320); París, BNF Esp 225, ff. 165-177, 1459-1462 (Beltran 2000) / 1459 (Avril *et al* 1982) (Manid 1322); Barcelona, BC 10, ff. 10v-23, abans de 1462 (Beltran 2000) / s. XV^{ex} - XVIⁱⁿ (Biteca) (Manid 1323); Barcelona, Ateneu 1, ff. 102-118v, s. XV (Manid 1325); Montserrat, Monestir 992, ff. 103-104, s. XV^{ex} - XVIⁱⁿ (Biteca) (Manid 1330). | ED. MOD: Pagès (1936), Riquer (1983). | BIBL: Marfany (2007).

24. CICERÓ

24.1. *De officiis* (44/43 aC)

24.1.1. *Llibre dels oficis* (Nicolau Quilis, 1416-1428)

MSS: Barcelona, BC 228, ff. 1-178v, s. XV (Manid 1405); BC 285, ff. 1-181v, 1430 - ca.1450 (Manid 1406); Barcelona, *olim* Arxiu Palau Recasens VIII, ff. 2, s. XV (Manid 1407). | BIBL: Wittlin (1973-1974, 1995: 49-79).

24.2. *Paradoxa* (48 aC)

24.2.1. *Paradoxes* (Ferran Valentí, 1444)

MS: Barcelona, BC 1029, ff. 1-24v, s. XV (Manid 1408). | ED. MOD: Morató (1959). | BIBL: Badia (1994).

24.2.2. *Tulli De paradoxis* (anònim, s. XV)

MS: Barcelona, BC 296, ff. 137r-153v, s. XV (Manid 1359). | BIBL: Badia (1994: 178-182).

25. CÍSTER, ORDE DEL

25.1. *Libellus antiquarum definitionum Ordinis Cisterciensi* (1289)

25.1.1. *Libre de les difinicions del capítol general* [Estatuts del Cistell] (anònim, s. XIV - XV)

MS: Poblet, Biblioteca del monestir, ms 30, f. 1-77, s. XV. | Identificada per fra Xavier Guanter.

25.2. *Libellus novellarum definitionum Ordinis Cisterciensis* (1351)

25.2.1. *Libell de les diffinicions de l'Orde de Cistell, lo qual Novella és appellat* [Estatuts del Cistell] (anònim, s. XIV - XV)

MS: Poblet, Biblioteca del monestir, ms 30, f. 112v-141, s. XV. | Identificada per fra Xavier Guanter.

DECEMBRIO, PIETRO CANDIDO → Quint Curci

26. DIÒGENES LAERCI

26.1. *Vitae philosophorum* (s. III-IV)

26.1.1. *Vida de philòsofs / Centències preclares de philòsofs antíquissims* (Bonanat Sever, 01/01/1499)

Possiblement relacionat amb el *De vita et moribus philosophorum* del pseudo Walter Burley. | MS: Florència, Riccardiana 2069, ff. 3-77v, posterior a 1499 (Manid 2421).

27. EFRAÏM (EPHREM)

27.1. *De compunctione cordis* (s. IV)

27.1.1. *Amonestament que sant Afrem diacha féu als monges de contrecció de cor* (s. XIV^{2/2})

El text llatí (doc. el s. VIII) és traducció del siríac (*DS*, IV.1, 816). | MS: El Escorial N.I.16, ff. 81v-101v, XV^{1/2} (Manid 1415).

28. EGIDI ROMÀ (osa)

28.1. *De regimine principum* (1277/1280)

28.1.1. *Libre del regiment dels prínceps* (Arnau Estanyol, abans de 1381)

MSS: Barcelona, BC 739, ff. 1-132v, 07/02/1411 (Manid 1428); El Escorial R.I.8, ff. 1-224, s. XIV^{ex} (Biteca) / ca. 1430 (Prats 1983: 31) (Manid 1427); Girona, Seminari

ms. 10, ff. 3r-492r, 16/12/1407 (Manid 2037). | BIBL: Prats (1983), Wittlin (1987 i 1995: 137-156), Kiviharju (1995).

29. EIXIMENIS, FRANCESC (ofm)

29.1. *Psalterium alias laudatorium* (1404)

29.1.1. *Psalteri* (Guillem Fontana, 1416?)

MSS: Barcelona, BC 300, ff. 1-128, s. XV (Manid 1497); Barcelona, Bones Lletres 3-II-20, ff. 1-281, s. XV (Manid 2019); Madrid, BNM 4286, 1-141v, després de 1416 (Manid 1496); París, BNF Esp. 45, ff. 1r-67v, 27/03/1456 (Manid 1498). | IMPR: Girona, 20/03/1495 (Manid 1499): Barcelona, BC Esp 9 8^{au}, ff. 1-79v. | BIBL: Wittlin (1987-1988), Hauf (1989c).

30. FLAVI JOSEP

30.1. *Antiquitates judaicae* (93-94 dC)

30.1.1. *Libre de les antiquitats judaycas* (anònim, abans de 1410)

IMPR: Barcelona, 01/04/1482 (Manid 1615): BC 1-V-1, ff. 1v-425. | BIBL: Riera (1987a).

31. FOLQUET DE MARSELLA

31.1. *Senher Dieus que feçits Adam* (abans de 1231)

31.1.1. *Seyer ver Déus qí formest Adam* (anònim, abans de 1276)

MS: Olot, Arxiu Notarial, Fons notariais Santa Pau 2, 1276 (Manid 2769). | ED. MOD: Nolasca del Molar (1950), Squillacioti (1995: 161-163). | BIBL: Squillacioti (1995).

31.1.2. *Senyor Déus qui formàs Adam* (anònim, abans de 1378)

MS: perdut; es conservava a Sant Pere de les Puel·les, s. XIV (un colofó indica 1378). | ED. MOD: Valls i Taberner (1912), Squillacioti (1995: 161-163). | BIBL: Squillacioti (1995).

32. FRONTÍ

32.1. *Stratagemata* (s. I^{2/3})

32.1.1. *Libre de Julio Frontí de la art de cavaleria* (anònim, abans de 1423)

MS: BNM 6293, ff. 1-68, s. XIV^{1/2} - 1423 (Manid 1573). | ED. MOD: Pérez (1988: annex, fragment). | BIBL: Badia (1983-1984), Pérez (1988).

33. GAUCHER DE DENAIN

33.1. *Histoire ancienne jusqu'à César* (1223-1230)

33.1.1. Versió de la *Histoire ancienne* 1 (anònim, 1410-1419 (Coll i Alentorn 1971-1972:47) / s. XV (Navarro 1993))

Tradueix una segona redacció de l'obra original feta a finals del segle XIV (Coll i Alentorn 1971-1972). La traducció interpola la traducció catalana de la *Medea* de Sèneca i l'*Scipió e Aníbal* d'Antoni Canals. | MS: Barcelona, BC 352, ff. 2-454, XV^{2/2} (Manid 1432). | BIBL: Olivar, M. (1920-1922), Coll i Alentorn (1971-1972: 47), Riera (1985: 123-132 i 163-178), Bohigas (1985: 123-132 i 163-178), Navarro (1993, 1999 i 2002).

33.1.2. Versió de la *Histoire ancienne* 2 (anònim, abans de 1431)

MSS: París, BNF Esp. 13, ff. 1-68v + 80v-82v, s. XV (una de les mans, anterior a 1431) (Manid 1431). | BIBL: Coll i Alentorn (1971-1972: 47), Navarro (1993 i 1999).

34. GEOFFREY DE MONMOUTH

34.1. *Historia regum Britanniae* (ca. 1135/1136)

34.1.1. *Història dels reis de Bretanya des de Brut fins a Dunvallo* (anònim, s. XIV^{1/2?}, fragment)

MS: París, BNF Esp. 13, ff. 83v-97v, s. XV (una de les mans, anterior a 1431) (Manid 1431). | ED. MOD: Bohigas (1985: 178-203).

35. GERSON, JEAN

35.1. *Monotessaron* (1420)

35.1.1. *Monotesseron* (anònim, abans de 1524)

IMPR: Barcelona, 1524 (Manid 2084); Barcelona, BU B-58/2/12; Barcelona, 01/09/1547 (Manid 2088); Barcelona, BC 10-VI-17, ff. 2-15; Barcelona, 1576 (Manid 2089); BNM R-12104, ff. 5r-9r prel. | Identificació per la rúbrica inicial. | BIBL: res

35.2. *Les trois belles verités*

35.2.1. *Les tres veritats* (anònim, s. XIV - XV)

Obra original atribuïda a Gerson. | MSS: Barcelona, BC 480, f. 7r, s. XV (Manid 1096); Londres, BL Addit. 18193, f. 145r-v, s. XV (Manid 1185); Morella, Arxiu Arxiprestal, fulls sobrers, s. XV (Manid 2276). | ED. MOD: Bohigas (1927: 437), Colón (1960: apèndix). | BIBL: Colón (1960: 31-32).

36. GOBI, JOAN *junior* (op)

36.1. *De Spiritu Guidonis. Questionem inter Johannem Gobi et spiritum Guidonis / Disputatio inter quemdam priorem ordinis praedicatorum et spiritum Guidonis* (1323)

36.1.1. *Aparició de l'esperit de Guido del Corvo / Tractat de una disputa e demandes fetas per vn prior dels frares de la orde dels prebicadors del couent de Bolunya ab la ànima ho spirit de Guido de Coruo ciutadà de Bolunya a XVJ de setembra del any MCCCCXXXIIIJ* (anònim, s. XIV - XV)

Correspon a una versió amplificada de l'obra, que es reelaborava en difondre's (Mahiques 2001: 100; *DS*, VI, 543). | MSS: Barcelona, BU 17, ff. 105-127, s. XV^{1/2} (Cingolani 2006: 106) / s. XV (Miquel Rosell 1958: 20) (Manid 1128) / s. XV^{ex} (Miquel i Planas 1914a: 341) (Manid 1128). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a: 175-207). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 338-343), Mahiques (2001: 99-109, 2005).

37. GREGORI I EL GRAN

37.1. *Dialogorum libri IV* (593 dC)

37.1.1. *Diàlegs* (anònim, 1250-1300)

MSS: Tarragona, Pública, Santes Creus 49, ff. i-iv + 1-124v, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ / s. XV^{1/2} (Manid 1150); Tarragona, Pública, Santes Creus 101, ff. 1-4 + 1-92, 15/06/1340 (Manid 1859). | ED. MOD: Bofarull & Soberanas (1931 i 1968), Alegre (2006).

37.2. *Moralia in Job* (595 dC)

37.2.1. *Lo moral de Job* (anònim, abans de 1382, fragment)

Testimoniada en una carta de la reina Violant (Vieillard 1930: 27). | MS: Barcelona, Arxiu Diocesà Fragment 24, f. 1r-v, XIV^{2/2} (Manid 1184). | BIBL: Alturo (1985).

38. GUIDO DELLE COLONNE

38.1. *Historia destructionis Troiae* (1287)

38.1.1. Versió de les *Històries troianes* 1 (Jaume Conesa, 1367)

MSS: Barcelona, ACA, fragments còdexs núm. 431, ff. 20r-21v i 28r-29v, s. XV (Manid 2084); Barcelona, Arxiu Catedral, Cod 12 (1), ff. 1-2v + 1-177, 01-09-1433 (Manid 1426); Barcelona, BC 227, 1-119v, s. XV (Manid 1424); Barcelona, BC 275, ff. 2r-114v; s. XV (Manid 1423); Palma de Mallorca, Biblioteca March, 102-V2-6, ff. 2r-320v, 1330-1400 (Manid 1422); Madrid, BNM 10215, ff. 1-168, abans de 1458 (Manid 1425); València, Universitària 869, ff. 1r-189v, XV^{1/2} (Manid 1044); Madrid, BNM 1523, 4r-140r, s. XIV^{4/4} - XV^{1/4} (Manid 1420); La Vid (Burgos), Monestir, 135/MS/2,

ff. 1-205v, s. XIV^{2/2} (Manid 1421). | ED. MOD: Miquel i Planas (1916). | BIBL: Wittlin (1989b, 1995a: 181-191), Pujol (1997), Perujo (1999), Crosas & Perujo (2005).

38.1.2. Versió de les *Històries troianes* 2 (anònim, s. XIV, fragment)

MS: Barcelona, ACA núm 236 carpeta 13, ff. 1r-2v, s. XIV^{ex} (Manid 2325).

39. GUILLELMUS DE PODIO (GUILLEM DESPUIG)

39.1. *Ars cantus plani* (s. XV)

39.1.1. *Tractat de cant pla* (anònim, s. XV, fragment)

MSS: Barcelona, BC 309, ff. 151-153v (Biteca), s. XIV-XV (vol. factici) (Manid 1579); València: *olim* Roc Chabas, (Manid 2537). | ED. MOD: Pedrell (1912).

40. GUILLELMUS FALCONARIUS

40.1. *Guillelmus falconarius* (s. XII)

40.1.1. *Libre del mestre falconer* (anònim, s. XIV)

MS: Madrid, Biblioteca Francisco Zabálburu, Vitrina, ff. 5v-8r, s. XIV (Llera 2005: 109) (Manid 2254). | ED. MOD: Garcia Sempere (1999: 55-66). | BIBL: Garcia Sempere (1999: 21-24).

41. GUILLEM DE CONCHES

41.1. *Dragmaticon philosophiae* (s. XII)

41.1.1. *Summa de filosofia* (anònim, princ. s. XIV?)

MSS: París, BNF Esp. 255, ff. 1-148v, s. XIV^{ex} - XV^{1/4} (Manid 1435); París, BNF Esp. 473, ff. 1-89v, s. XV (Bohigas 1985: 99) (Manid 1434); Girona, Arxiu Diocesà 4528, fragments de pergamins sense catalogar, ff. 1r-2v, ca. 1350 (Manid 2141); Girona, Arxiu Diocesà Sec. II, armari 32, lligall 12, sign. 692, fragments de pergamins sense catalogar, ff. 1r-2v, abans de 1350 (Marquès 1988: 288-289) (Manid 2146). | ED. MOD: Badia & Pujol (1997). | BIBL: Marquès (1988-1989).

42. GUILLEM DE LANÍCIA (ofm)

42.1. *Dieta salutis* (abans de 1310)

42.1.1. *Camí de salvació o jornada de salut* (anònim, XV^{1/2})

Obra original atribuïda a Sant Bonaventura. | MS: Barcelona, BC 471, ff. 1v-115v, XV^{2/2} (Manid 1071). | Identificació Jaume Riera.

43. GUILLEM DE NANGIS

43.1. *Chronicon mundi* (1300)

43.1.1. *Crònica universal* (anònim, possiblement ca. 1362)

MS: Madrid, BNM 10235, ff. 1r-332v, s. XIV^{4/4} - XVⁱⁿ (Manid 1926). | BIBL: Bohigas (1941a: 72-77).

GUILLEM DE SAINT-ÉTIENNE (o DE S. STEFANO) → Hospital, orde de l'

44. H. DE SALTREY

44.1. *Tractatus de purgatorio sancti Patricii* (ca. 1189-1190)

44.1.1. *Lo porgatori de sent Patrici* (Ramon Ros, 1320)

MS: El Escorial M.II.3, ff. 12v-28, s. XV^{1/3} (Manid 1131). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a: 3-32). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 255-267); Owen (1970), Pacheco (1973: 5-23).

44.1.2. *Viatge al purgatori de sant Patrici* (Ramon de Perellós, 1397)

És una adaptació de la traducció francesa. | IMPR: Tolosa, 1486 (Manid 2017): Barcelona, BC Bon 10-V-11, ff. 37r-47v. | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a), Pacheco (1973: 25-57). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 292-337), Riquer (1964: II, 489-513), Colón (1974), Owen (1970), Pacheco (1973: 5-23), Carpenter (1988), Ainaud (2005), Paravicini (2004), Ribera (2005).

45. HOSPITAL DE SANT JOAN DE JERUSALEM, ORDE DE L'

Les entrades 45.1-3 deuen ser parts del segon compendi (amb textos acarats en llatí i francès) de Guillem de Saint-Étienne (ca. 1303), amb ampliació fins als estatuts (1440) del gran mestre Jean de Lastic.

45.1. *Règle* de Ramon de Puig (abans de 1153)

45.1.1. *Regla de los frares de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem* (anònim, abans de 1440)

MS: Madrid, Arxiu Històric 593-B, ff. 1-6v, després del 23/11/1440 (Manid 2468). | BIBL: Bertran i Roger (1989).

També conté la traducció de la confirmació de Bonifaci VIII (f. 1r-v).

45.2. *Estatutes et Établissements* (de 1177 a 1440)

45.2.1. *Estatus i establiments* (anònim, abans de 1440, fragment)

MS: Madrid, Arxiu Històric 593-B, ff. 7-166v, després del 23/11/1440 (Manid 2468). | BIBL: Bertran i Roger (1989).

Conté el privilegi del gran mestre Jobert i estatuts fins a Jean de Lastic.

45.3. *Usances des Esgars* de Guillem de Saint-Étienne (de 1287 a ca. 1303)

45.3.1. *Esguarts et busatges de la santa maysó de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem* (anònim, abans de 1440)

MS: Madrid, Arxiu Històric 593-B, ff. 17-24v prel, després del 23/11/1440 (Manid 2468). | BIBL: Bertran i Roger (1989).

45.1 és la primera Regla, confirmada per Eugeni III. Entre 1287 i 1290, Guillem de Saint-Étienne va fer una primera compilació, confirmada per Luci III (regla, privilegis de Jobert, usatges, estatuts de Roger de Molins a Jean de Villiers i esgards). Amb la caiguda de Sant Joan d'Acre (1290), es van perdre els documents de les butlles originals; per això, es va enviar la compilació a Bonifaci VIII. Una segona compilació (ca. 1303), amb els textos en llatí i francès, va ampliar els establiments i el codi de disciplina (*esgards*) i va afegir altres materials. Aquesta compilació es va ampliant i no es reordena de cap i de nou fins a Pierre d'Aubusson (1489). | BIBL: Delaville (1887).

46. HUG DE BALMA (O. Cart)

46.1. *De triplici via ad sapientiam et divinorum contemplationem / Viae Sion lugent / Theologia mystica* (s. XIII^{ex})

46.1.1. *Libre de tres vies ordenades per muntar a vera saviesa / Libre de vie Sion* (anònim, s. XIV - XV)

En algun manuscrit llatí i en el català, atribuït a Umbert de Balma. | MS: El Escorial N.I.16, ff. 101v-160r, s. XV^{1/2} (Manid 1415).

47. HUG DE SAINT-CHER (op)

47.1. *Speculum Ecclesiae* (abans de 1263)

47.1.1. *Espill de la Santa Esgleya* (anònim, s. XIV - XV)

Atribuït en el manuscrit a Hug de Sant Víctor. | IMPR: s.l. 01/10/1493 (Manid 1862): Mallorca, Pública, Sig. Bib. Inc. 566, ff. 6^b-57^a + 67^b.

48. HUG DE SANT VÍCTOR

48.1. *Soliloquium de arrha animae* (abans de 1141)

48.1.1. *De la arru o dot de la ànima* (Antoni Canals, 1395-1406)

MS: Barcelona, BC 41, ff. 1-25r, s. XV^{1/2} (Manid 1099). | ED. MOD: Riquer (1935: 121-171). | BIBL: Rubió (1910), Riquer (1935: 24-27), Hauf (1997).

49. ILICINO, BERNARDO

49.1. *Commento ai Trionfi* (probablement entre 1466 i 1471)

49.1.1. *Comentaris als Trionfi de Petrarca* (anònim, s. XV^{4/4} –entre 1478 i 1512–)

MSS: Barcelona, Ateneu II, ff. i-xiii + 1-240 + i-v, s. XV^{ex} (Manid 1585); París, BNF Esp. 534, ff. 1-250, s. XV^{2/2?} (Manid 1584). | BIBL: Massó (1902), Nicolau d'Olwer (1928), Romano (1987-1988), Recio (2000).

50. INNOCENCI III

50.1. *Commentarium in septem psalmos poenitentiales* (1216)

50.1.1. *Exposició de la postil·la de papa Ignocent tercer sobre los VII psalms penitencials* (Joan Romeu, 1382-1404)

MS: Barcelona, BU 70, ff. 1-[176], probablement abans de 1404 (Martí 1999: I, 36) (Manid 1586). | ED. MOD: Martí 1999: II). | BIBL: Coll (1949), Wittlin (1991: 42), Martí (1999: I; per a la datació: I, 36).

50.2. *De miseria humanae conditionis* (1194-1195)

50.2.1. *Libre del plant de l'hom / Del plant e de la misèria del món* (anònim, s. XIV - XV)

MSS: Barcelona, BC 77, ff. 163-237 (Minervini 1996: 23), s. XV (Minervini 1996: 23) / s. XV^{2/3} (Biteca) (Manid 1198); Barcelona, BU 75, 128-155, després de 1461 (Manid 1199). | ED. MOD: Minervini (1996). | BIBL: Bohigas (1955), Minervini (1994).

51. ISAAC DE NÍNIVE (monjo nestorià)

51.1. *De accessu animae ad Deum* (original en siríac s. VII; traducció llatina, a partir de la grega, s. XIII - XIV) [Ensenyament sobre la vida monàstica, editat com *De perfectione religiosa*.]

50.1.1a *Libre de Ysach* (anònim, abans de 1373)

MSS: El Escorial N.I.16, ff. 1r-66r, XV^{1/2} (Manid 1415); València, Universitària 148, ff. 119v-121v, XVI^{2/2} (Manid 2040); Sevilla, Colombina 5-3-42, ff. 1-185, s. XV (Manid 2779). | BIBL: Bohigas (1955: 364), Janeras (2007).

50.1.1b. *Regles de l'abat Isach* (anònim, s. XIV - XV)

Florilegi de 50.1.1a. | MSS: El Escorial N.I.16, ff. 66r-70r, XV^{1/2} (Manid 1415); València, Universitària 148, ff. 121v-127v, XVI^{2/2} (Manid 2040).

52. ISAAC DE SUJULMEZA (i SAMUEL DE FES)

52.1. *Rabbi Samuelis Epistola ad Rabbi Isaacum de conversione sua ad fidem Catholicam* (original àrab s. XI; traducció llatina s. XIV)

52.1.1. *Resposta feta per rabí Isaach de Subjulfmeza a rabí Samuel Israhelita* (anònim, s. XIV - XV)

Conté la resposta. | MSS: Barcelona, BC 100, ff. 114v-117v, 1475 (Manid 1254); Barcelona, BC 271, ff. 140v-144v, s. XVⁱⁿ (Manid 1255); Barcelona, BU 75, ff. 97v-100r, després de 1461 (Manid 1199); València, BU 593, ff. 17v-19v, s. XV (Manid 1253).

53. JAUME I

53.1. *Fori antiqui Valentiae* (29/12/1239 - 28/06/1240)

53.1.1. *Furs de València* (Guillem, Vidal i Bernat ?, 1261 – o abans—)

MSS: Barcelona, BC 137, ff. 1-120v, s. XIV-XVⁱⁿ (Manid 1602); El Escorial, Y.II.20, ff. 1r-164r, s. XIV^{ex} (Manid 1162); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/1125, ff. 9r-v + I-XCV v, s. XIV^{2/2} (Manid 2181); València, Arxiu Històric Municipal, caixa 1-2, còdex 1-2, 124 ff., s. XV^{1/2} (posterior a 1329) (Manid 2182); Ms perdut, *olim* València, Convent de Montesa, 31/03/1261 (Manid 2183). | IMPR: València 1482 (Manid 1601); Barcelona, BC 2-V-17 (a), ff. 1r-276r; Madrid, Palacio III/3956, ff. vol I: *i-[*vi]v + 1-261v, València 1547-1548 (Manid 2186). | ED. MOD: Colón & Garcia (1970-2002; per a les datacions de l'original i la traducció I: 55-56). | BIBL: Colón & Garcia Edo (2007).

54. JAUME II DE MALLORCA

54.1. *Leges palatinae* (abans de 1311)

54.1.1. *Ordinacions fetes per lo senyor en Pere terç rey d'Aragó sobre lo regiment de tots los officials de la sua cort / Ordinacions de la cort* (Mateu Adrià, 1344)

MSS: Barcelona, ACA Mss miscel·lanis 27, ff. 48-118v, s. XVI (Manid 2487); Barcelona, ACA, Cancelleria, Reg. 1529 (2a part), 1783 (Manid 2490); Barcelona, Arxiu Històric, Ms. B-49, ff. 1-141, s. XVIIⁱⁿ (Manid 2442); Barcelona, Arxiu Històric, Ms B-78, ff. 2-123v, després de 1479 (Manid 2444); Barcelona, Ateneu 5, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Manid 1346); Barcelona, BC 982, ff. 1-109, s. XV (Manid 1348); Cagliari, Archivio di Stato, Manoscritti di biblioteca, Ms. 1, s. XIV^{2/2} - XV^{1/2} (Manid 2492); El Escorial, h.II.9, ff. 1-3 + 1-133, ca. 1560 (Manid 2085); Madrid, BNM 996, 1-3 + I-

CXII, s. XVII (Manid 2069); Madrid, BNM 6108, I-VI + 1-289, 1806 (Manid 2484); Madrid, BNM 10437, ff. II-IIIv + 1-120v, XVII^{1/2}? (Manid 2483); Madrid, BNM 10629, 1r-2v + I-CX v, s. XVI (Manid 1480); Madrid, BNM 17467, ff. 2-173v, 1783 (Manid 2490); Madrid, Lázaro Galdiano, Ms. 414, ff. 1-119v, XVI^{2/2} - XVII^{1/2} (Manid 2486); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/680, ff. 1-108v, XV^{2/2} (Manid 2485); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/999, ff. Ar-Ajv + 1-87v, s. XVI (Manid 1986); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/5109, ff. 1-4 + 1-243, XVI^{2/2} (Manid 2481); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/5550, ff. 9v + 1-15 + 23v-33 + 34v-45v + 50-54, s. XVII (Manid 2493); Madrid, R. A. Historia, Salazar y Castro 9/5567, ff. 1-138, s. XVII (Manid 2482); Madrid, R. A. Historia, 9/5899, ff. 2-3 prel + 1-72, 1780-1810 (Manid 2491); Palma de Mallorca, Biblioteca March, 91-V3-6, ff. 1r-95v, s. XIV^{2/2} (Manid 1347); París, BNF Esp. 8, ff. 1-7. + 1r-124v, 12/10/1461 (Manid 1049); París, BNF Esp. 62, ff. 3-4v + 1r-114v, ca. 1382 (Samaran *et al* 1981: 4, 1, 269) / s. XV (Manid 1085); París, BNF Esp. 63, ff. 4-5 + 1-68v, s. XV^{med} (Manid 1351); París, BNF Esp. 64, ff. 1-30v, s. XV (Manid 1798): és un extracte; París, BNF Esp. 98, ff. 2r + 1-107, 06/05/1412 (Manid 1350); París, BNF Esp. 99, ff. ii + 1-128 v, s. XIV^{2/2} (Manid 1345); París, BNF 100, ff. 1-177r, s. XVII (abans de 1661) (Manid 2488); València, Arxiu del Regne, Real Cancelleria 622, ff. 1-15 + i-ccxxii, 31/05/1419 - 1430 (Roca i Traver 1947) / s. XVI - XVII (Schena 1983) (Manid 2224); València, BU Biblioteca General i Històrica, Valencia ms. s./s. (Gimeno 2006: 69-83). | ED. MOD: Bofarull (1857: V). | BIBL: Roca i Traver (1947), Schena (1983), Gimeno Blay (2006: 69-83).

55. JAUME DE CESSOLES (op)

55.1. *Liber de moribus / Moralisatio super ludum scacchorum / De moribus hominum et de officiis nobilium super ludo scachorum* (abans de 1300)

55.1.1. *Libre dels escachs bordenat per frare Jaume de Cessules de borde dels frares prebicadors qui aquell compone* (anònim, s. XIV^{ex})

MSS: Barcelona, ACA Sant Cugat 41, ff. 13r-55v, s. XV^{1/2} (Manid 1403); Girona, Arxiu Capítular 58, ff. 39-75, ca. 1450 (Manid 2023); Carpentràs, Inguimbertine 951, ff. 1r-44v, s. XV^{2/3} (manid 2024); Roma, BAV Lat. 4801, ff. 1-114, s. XV (Manid 2025); Barcelona, BU 239, ff. 49-55v, 1709-1724 (Manid 1934). | ED. MOD: Bulbena (1902). | BIBL: Riera (1984b), Bataller (2002 i 2004).

55.1.2. *Libre sobre el joch dels escachs de les costumes e oficis dels nobles* (anònim, abans de 1333 (Hernando 1995: 101))

MS: Madrid, BNM 921, ff. 83v-92v (Bataller) / ff. 45-82 (Riera 2003-2004: 147), s. XIV^{3/3} (Riera 2003-2004: 146) (Manid 1383). | ED. MOD: Brunet (1900). | BIBL: Riera (1984b), Bataller (2002, 2004, 2007).

56. JAUME DE VORÀGINE (op)

56.1. *Flos sanctorum* / *Legenda aurea sanctorum* (1260)

56.1.1. *Flor dels sants* / *Llegenda aurea* (*Vides de sants rosselloneses*) (anònim, s. XIII)

MSS: Barcelona, ACA Ripoll, sense identificar (Wittlin 2003); Barcelona, ACA, Fragments de còdexs, carpeta 14, núm. 273, ff. 1r-v, s. XV (Manid 2434); Barcelona, Arxiu Històric Ms. B-109 (b), ff. 1-3v, s. XV? (Manid 2439); Barcelona, BU 713, 1r-286v, s. XIV^{1/4} (Brunel 1976: 228-231) (Manid 1900); El Escorial M.II.3, ff. 46v-49, 53v-69, 90-113v, 119v-121, 122-129, s. XV^{1/3} (Manid 1131); El Escorial N.III.5, ff. 1r-2r + I r - CCXLI r, s. XIII^{ex} - XIVⁱⁿ (Manid 1897); Girona, Arxiu Municipal N. Ig. 35, ff. 1r-v, s. XV^{1/2} (Manid 2252); Madrid, R. A. Historia, Códices LXXXVIII, ff. 24r-v + 25r-34v + 35r-225v, s. XIV^{2/2} (Manid 2267); Montserrat 1152 (IV), f. 1, s. XIV (Manid 1898); Nimes, Archives Départementales du Gard, 1 F 83, ff. ?, XIV^{1/2} (Manid 2169); París, BNF Esp. 44, ff. 1r-261v, s. XIV (Manid 1899); Puigcerdà, A. Deulofeu, ff. ?, XV^{1/2} (Manid 1903); València, Catedral ms. 106 (Wittlin 2003 / Biteca no segur que sigui FS), ff. 43-60, s. XV (Manid 1439); Vic, Capitular c. 174 L, núm. inventari 7615, ff. 1r-2v + II r - DLCCCVI v, s. XIV (Massó 1902: pàg) / XV^{1/2} (Brunel 1976: pàg) (Manid 1901); Vic, Capitular, fragment 228, ff. 1-2v, s. XV^{1/2} (Manid 1058). | IMPR: Barcelona, 01/09/1547 (Manid 2088): Barcelona, BC 10-VI-17, ff. 2v-3v + II r-CCCXVIII v; Barcelona, 1524 (Manid 2087): Barcelona, BU B-58/2/12, ff. [I]-CCLXXIII [sic=CCLXXIII]r; Lió/València?, ca. 1490-1494? (García Craviotto 1989-1990: I, ítem 3110 compr) / 1496? (Vindel 1945-1951: III, ítem 67 compr) NO S'ENTÉN QUI DIU QUINA CIUTAT (Manid 2206): Barcelona, Seminari Inc. 58, ff. 1-274; Barcelona, 01/02/1494 (Manid 1902): Madrid, BNM I-2000, ff. 2r-348v; Barcelona, 1576 (Manid 2089): Madrid, BNM R-12104, ff. 1-4 + I v-CCVIII v; s.l. abans de 1546 (Manid 2352): Ripoll, Lambert Mata, R. 206, ff. 2r-270v; Barcelona 1519-1520 (Manid 2648): Ripoll, Lambert Mata, R. 456, ff. 1-268. | ED. MOD: Maneikis & Neugaard (1977). | BIBL: Brunel (1976), Wittlin (2003).

57. JOAN ANTONI D'URSINIS i JORDI CASTRIOTA

57.1. *Lettere* (abans de 1460)

57.1.1. *Carta del príncep de Taranto i resposta de Jordi Castriota* (anònim, s. XV)

MS: Barcelona BC 15, ff. 23r-v i 23v-25v, s. XV^{2/2} (després de 1460) (Manid 1042). |

BIBL: res

58. JOAN DE GAL·LES (ofm)

58.1. *Breviloquium de virtutibus antiquorum principum et philosophorum* (1265-1275)

58.1.1. *Breviloqui o breu parlament dels antics prínceps e philòsoffs* (abans de 1458; inventari reina Maria de Castella, Toledo (1961: 50)

MSS: Barcelona, Acadèmia Bones Lletres 3-I-7, ff. 1-12v, XV^{1/2} (Manid 1943); Barcelona, BC 48, ff. 1-67v, XV^{ex} (Manid 1906); Barcelona, BC 269, ff. 1-63, s. XV (Manid 1905); Barcelona, BC 2012, ff. 18-42v, XV^{2/2} (Manid 1842); Barcelona, *olim* Arxiu Palau Recasens VII, ff. 1-38v, s. XV (Manid 1907); Montserrat 1046, ff. 1r-41v, s. XV (Manid 1904). | ED. MOD: D'Ordal (1930). | BIBL: García Panadés (1983), Guardiola (1985 i 1989), Olivar, A. (1988), Gudayol (2006).

58.2. *Communioloquium* (abans de 1373)

58.2.1. *Suma de col·lacions* (anònim, abans de 1373)

MSS: Barcelona, BC 265, ff. 1-349v, s. XV (Manid 1909); Barcelona, BC 2008, ff. 1r-352v, València 08/03/1438 (Manid 1910); Barcelona, BU 92, ff. 1r-357v, s. XV^{med} (Manid 1908); València, Arxiu del Regne, Real Cancellería 660, ff. 1r-6r + 1 r-CCXXX, 1390?-1425? (Manid 2080). | BIBL: Wittlin (1971), Guardiola (1989).

59. JOAN DE ROCATALLADA (IOHANNES DE RUPESCISSA) (ofm)

59.1. *Liber secretorum eventum* (1349)

59.1.1. *Llibre dels grans esdeveniments* (anònim, després de 1349)

MS: Carpentràs, Inguimbertine 336, ff. 1-54v, 1475?-1515? (Manid 2261). | ED. MOD: Perarnau (1998). | BIBL: Bohigas (1920-1922).

59.2. *Vademecum in tribulatione* (1356)

59.2.1. *Ve amb mi en tribulació* (anònim, després de 1356)

MSS: Carpentràs, Inguimbertine 336, ff. 55-75v, s. XV^{4/4}? - XVIⁱⁿ? (Manid 2261). | ED. MOD: Perarnau (1993). | BIBL: Bohigas (1920-1922), Pou y Martí (1996).

60. LANDINO, CRISTOFORO

60.1. *Comento sopra la Comedia di Dante* (1481)

60.1.1. *Comentari al Purgatori de Dante* (anònim, després de 1481, fragment)

MS: Barcelona, BU 20, ff. 1-267v, s. XV^{ex}-XVIⁱⁿ (Manid 1047). | BIBL: Alòs-Moner (1921), Miquel i Planas (1921).

61. LATINI, BRUNETTO

61.1. *Li livres dou tresor* (1260-1268)

61.1.1. *Libre del tresor* (Guillem de Copons, 1418)

MS: BC 357, ff. 1r-293v, 01-05-1418 (Manid 1619). | ED. MOD: Wittlin (1976-1989). | BIBL: Wittlin (1988), Prince (1995).

61.1.2. *Ensenyament de vicis i virtuts / De vicis i virtuts* (anònim, ca. 1350-1380, fragment)

Traducció de *Li livres dou tresor* II.53.2,15-133. | MS: Barcelona, Arxiu Històric, 1/129, ff. 1r-54v, XIV^{ex}-XVⁱⁿ (Manid 2078). | BIBL: Wittlin (1988).

61.1.3. *Les Ètiques de Aristòtil arromançades per Mestre Brunet* (anònim, s. XIV?)

Traducció de *Li livres dou tresor*, *Ètica* II.2-48. | MSS: Vic, Museu Episcopal, capitular 232, ff. 1-60v, 1401-1420 (Manid 1360); La Seu d'Urgell, Episcopal, sense signatura, ff. 1-87, s. XV^{med} (Manid 2549): ms identificat per Benigne Marquès. | BIBL: Wittlin (1988).

61.1.4. *Libre del tresor* (anònim, 1390-1450)

Traducció de *Li livres dou tresor*, *Retòrica* III, 1-26. | MS: Barcelona, Seminari 74 (segona part), ff. 1-54v, XV^{1/2}? (Manid 2410); BNM 10264, ff. 75r-91v, s. XV (anterior a 1458) (Manid 1618). | ED MOD: Bofarull (1864: 160-161, ed. fragm). | BIBL: Wittlin (1971, 1988).

62. LAURENT DE BLOIS (op)

62.1. *Somme le roy* (1280)

61.1.1a. *Libre de vicis e virtuts* (anònim, abans de 1368 (Wittlin 1983: 409))

Versió a través de l'occità. Grup de manuscrits pròxim al ms occità BAV Lat. 4799 (Wittlin 1983). | MSS: Barcelona, ACA Sant Cugat 39 (Sant Cugat 34, segons Wittlin: 406), ff. 1r-132r, s. XV^{1/2} (Manid 1248); Barcelona, BC 720, ff. 1-12, s. XVⁱⁿ (Manid 2313); Barcelona, BC 740, ff. 1r-87v, s. XIV^{1/2} (Manid 1620); Barcelona, BC 2009, ff. 1-138, abans de 1473 (Manid 1623); París, BNP Esp. 247, ff. 7-181, s. XIV^{3/3} (Manid 1622). | BIBL: Wittlin (1983).

61.1.1b. *Libre de vicis e de vertuts* (anònim, s. XIV)

Versió a través de l'occità. Grup de manuscrits semblant a la còpia editada per Bartsch (Wittlin 1983). | MSS: Barcelona Arxiu Catedral còdex núm.74, ff. 1r-121v, s. XIV^{4/4} (Manid 1621); Madrid, BNM 6291, ff. IIr-IIIv + 1-110r, s. XIV^{2/2} (Manid 1913). | BIBL: Wittlin (1983).

61.1.1c. *Libre des vices et vertuts* (anònim, s. XIV)

Versió a través de l'occità. Conté interpolacions del *Miroir du monde* (Wittlin 1983: 414). | MS: Nàpols, Nazionale, I-G-43 (Manid 1958). | BIBL: Wittlin (1983).

Wittlin (1983) diferencia els manuscrits en tres traduccions diferents, dues de les quals (a i b) es basarien en la traducció provençal i una altra (c), en una traducció francesa contaminada (Wittlin 1983: 413). Ara bé, ben mirat semblen totes la mateixa traducció, amb un manuscrit (Nàpols) amb les interpolacions (contaminat).

63. LEONARDO BRUNI D'AREZZO

63.1. *Comentaria tria de primo bello punico* (1421)

63.1.1. *Primera guerra púnica* (Francesc Alegre, 15/06/1472)

Traducció a partir de la versió italiana de Pietro Candido Decembrio. | MSS: Barcelona, BU 85, ff. 1r-103v, posterior a 1472 (Manid 1358); Nova York, Hispanic Society, HC387/4327, ff. 2-5 + 1-72, s. XV^{ex} (Manid 1975), Ripoll, Arxiu Històric Comarcal, ms. 3, 10 f. | BIBL: Riquer (1964: III, 249).

63.2. *Economica* (abans de 1444)

63.2.1. *Comentari a l'Econòmica d'Aristòtil* (Martí de Viciana, 1477-1492)

MS: El Escorial, ff. 91-115, s. XV^{ex} - XVIⁱⁿ (Manid 2064). | ED. MOD: Ferrando (1982).

64. LLEÓ ARXIPREST DE NÀPOLS

64.1. *Historia de preliis Alexandri Magni* (951-968)

64.1.1. *Història d'Alexandre* (anònim, s. XIV - s. XVⁱⁿ)

Tradueix la versió J3 de l'obra de Lleó, anterior a 1236 (Coll i Alentorn 1991: 357). | MSS: Barcelona, BC 1560, ff. 1-188v, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Manid 1436); Barcelona, BC 1872 (sumari-taula dels continguts del ms BC 1560), ff. 1r-33v, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Manid 1437). | BIBL: Rubió i Balaguer (1984: 368-369), Coll i Alentorn (1991: 357).

65. LUCA MANNELLI (op)

65.1. *Tabulatio et expositio Senecae* (1347-1352)

65.1.1. *Taula per alfabet de tots los llibres de Sèneca i l'exposició d'ells* (anònim, s. XVⁱⁿ)
MS: Barcelona, BU 282, ff. 1-303v, s. XV^{1/2} (Manid 1744). | BIBL: Martínez (2001).

66. LUDOLF DE SAXÒNIA (O. Cart)

66.1. *Vita Christi* (1348-1360)

66.1.1. *Lo primer del Cartoxà* (Joan Roís de Corella, 1496)

IMPR: València, 13/04/1496 (Manid 1821): Barcelona, BC 10-VI-14 (a), ff. 1r-143v;
Barcelona 16/10/1518 (Manid 2494): Barcelona, Ateneu, ff. iir-141v. | BIBL: Romero (2003).

66.1.2. *Lo segon del Cartoxà* (Joan Roís de Corella, abans de 1497)

IMPR: València, 1500 (Manid 2071): Madrid, Palacio, I/88, ff. 2r-158r. | BIBL: Romero (2003).

66.1.3. *Lo terç del Cartoxà* (Joan Roís de Corella, 1495)

IMPR: València, 1495 (Manid 1840): Barcelona, BC 10-VI-13, ff. 2-181v. | BIBL: Romero (2003).

66.1.4. *Lo quart del Cartoxà* (Joan Roís de Corella, 1495)

IMPR: València, 16/02/1495 (Manid 1839): Barcelona, BC 10-VI-11, ff. 2r-[175]r;
València, 26/11/1495 (Manid 1818): Madrid, Palacio I/215 (2), ff. [i]-[cxxxvii]v;
València 24/05/1513 (Manid 2612): Barcelona, BC 10-VI-12, ff. [1]-129v. | BIBL: Hauf (1991: 47 i 323-327), Garcia Sempere (2002: 116-120), Romero (2003).

67. MANDEVILLE, JOHN

67.1. *La Geste de sire Jean Mandeville / Le livre de Mandeville* (1356)

67.1.1. *Lo libre de Joan de Mandevila* (anònim, abans de 1410)

Es conserven nou fragments de la traducció, citats en dues obres de Claude Duret editades el s. XVII: *Histoire admirable des plantes* (París 1605) i *Thrésor de l'histoire des langues de cest univers* (Cologne 1613). | ED. MOD: Secret (1961: 480-483), Riquer (1988).
| BIBL: Entwistle (1922), Rossesebastiano (1997), Riquer (1988; per a la datació: 152 i 162).

68. MARCO POLO

68.1. *Milione / Le devisement dou monde / De mirabilis mundi* (1298-1310/11)

68.1.1. *Libre de les províncies e de les enconrades* (anònim, XIV^{2/2})

MS: Florència, Riccardiana 2048, ff. 1-65v, XIV^{2/2} (Manid 1840). | ED. MOD: Gallina (1958). | BIBL: Foscolo (1928: 201-210), Meneghetti (2007).

69. MARCUS (FRATER MARCUS)

69.1. *Visio Tnugdali* (ca. 1149)

69.1.1. *Història de Gaudal* (anònim, s. XIV - XV)

Molt relacionada amb una versió occitana (Miquel i Planas 1914a: 274-275). | MS: Munic, Bayerische Staatsbibliothek, Hisp. 66, ff. 102r-114v, s. XV (Miquel i Planas 1914a: 269) / s. XIV^{2/2} (Perarnau 1982) (Manid 1685). | ED. MOD: Baist (1880: 318-329), Miquel i Planas (1914a: 35-46?). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 268: 287), Lewis (1997).

69.1.2. *Visió del monestir de Clares Valls* (anònim, s. XIV - XV)

MS: El Escorial M.II.3, ff. 69v-89v, s. XV^{1/3} (Manid 1685). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a: 47-82?). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 268-287), Lewis (1997).

69.1.3. *Història del cavaller Tuglat* (anònim, s. XIV - XV)

MS: Barcelona, ACA Sant Cugat 83, ff. 89v-114, s. XIV^{ex} (Aramon 1934: 23) / s. XV (Biteca) (Manid 1154). | ED. MOD: Bofarull (1857: XIII, 81-105), Miquel i Planas (1914a). | BIBL: Miquel i Planas (1914a: 268-287), Lewis (1997).

70. MARTÍ DE TROPPEAU (op)

70.1. *Chronicon pontificum et imperatorum* (1268-1277)

70.1.1. *Cròniques dels apostolis i dels emperadors* (anònim, s. XIV)

Hi ha tres redaccions de l'obra original; es desconeix de quina deriva la traducció catalana. | MS: El Escorial P.II.18, ff. i r-iii v + 1r-86r, s. XIV (Manid 1872). | BIBL: Massó (1906: 501-502), Coll i Alentorn (1971-1972: 44).

71. MASDOVELLES, GUILLEM DE

71.1. *Le temps presens de guaya primavera* (s. XIV^{ex}-XVⁱⁿ)

71.1.1. *Lo temps present de bella primavera* (Joan Berenguer de Masdovelles, ca. 1438 - ca. 1467, anys de les poesies datables)

MS: Barcelona, BC 11, ff. 137r-137v, ca. 1438 - ca. 1467 (Manid 1758). | ED. MOD: Aramon i Serra (1938), Torruella (1997). | BIBL: Colón (1978), Riquer (1951: 145-148 i 1993: 506), Nadal & Prats (1996: 277-280), Gimeno (2000), Beltran (2006).

72. MATFRE ERMENGAUD

72.1. *Breviari d'amor* (començat el 1288 i acabat ca. 1292)

72.1.1. *Breviari d'amor* (anònim, ca. 1292 - 1398)

La datació *ad quem* de la traducció surt del primer inventari que registra un testimoni en català (Iglesias 1996: doc 4, ítem 3; Cingolani 1990-1991: 57-62). Datada el 1385 (Concheff 1985: 72). | MSS: Barcelona, BC 266, ff. 1r-152v, s. XIV (Ricketts 1972: 233) (Manid 1539); Barcelona, BC 1486, ff. 24r-v, s. XIVⁱⁿ (Wittlin 1984a: 93) / s. XIV (catàleg BC) (Manid 2270); Barcelona, BU 72, ff. I-VIII + 1-253, 24/07/1402 (Manid 1543); Barcelona, *olim* Arxiu Palau Recasens IV, ff. 1-188v, s. XIV^{ex}-XVⁱⁿ (Manid 1540); Gant, biblioteca no determinada, ff. 1r-v, s. XIV^{2/2} - XV^{1/2} ? (Manid 2640); Londres, BL Yates Thompson 31, ff. 1r-259r, ca. 1400 (Ricketts 1972: 233) / s. XV^{ex} (Biteca) (Manid 1544); Londres, BL Addit. 16433, ff. 4-105v, s. XIV^{med} (Batlle 1988: 9) / s. XIV^{ex} (Biteca) / s. XV (catàleg BL) (Manid 2408); Madrid, BNM Res. 203, 2r-6v + 1-164v, s. XV^{1/4} (anterior a 1426) (Manid 1541); París, BNF Esp. 205, ff. C-J + 1-205, 18/03/1400 (Manid 1542); París, BNF Esp. 353, ff. Cr-Fv + 1r-192r, ca. 1400 (Biteca) / s. XIV (Ricketts 1972: 231) (Manid 1139). | ED. MOD: Ferrando (1980). | BIBL: Barnils (1916), Ricketts (1972), Wittlin (1984a), Ferrando (1992a i 1992b).

73. NEBRIJA, ELIO ANTONIO DE

73.1. *Dictionarium latino-hispanicum* (1492) i *Dictionarium hispano-latinum* (1495?)

73.1.1. *Vocabularius Aelii Anthonii Nebrissensis* (Gabriel Busa, 1507)

La traducció es va tornar a editar a Barcelona el 1522 i el 1560 (Soberanas 1977: 154-167). | IMPR: Barcelona, 1507 (Manid 2525): Barcelona, BC 10-VI-8. | BIBL: Grieria (1945), Soberanas (1977), Trias (1981), Rubió i Balaguer (1985), Barreda (1999).

74. NICOLAU DE LIRA (ofm)

74.1. *Expositio in psalmo 118* [extret de la *Postilla super Psalmos*] (1322-1331)

74.1.1. *Opus Nicholay de Lira* (anònim, s. XIV^{2/2})

MS: Barcelona, ACA Ripoll 159, ff. 83-86v, s. XIV (Manid 1337). | BIBL: Baraut (1953).

75. OLIVER, BERNAT (osa)

75.1. *Excitatorium mentis ad Deum* (ca. 1320 - 1336)

75.1.1. *Excitatori de la pensa a Déu* (anònim, abans de 1416)

MSS: Bologna, Archiginnasio A-275, ff. 45-103, 1417 (Manid 1773); París, BNF Esp. 240, ff. 2-141v, s. XV (Manid 1772); París, BNF Esp. 547, ff. 1r-64v, s. XV^{2/2} (Manid 1110). | ED. MOD: Bohigas (1929); Bertini (1936). | BIBL: Hauf (1990: 33-35).

És possible que els testimonis conservats continguin diferents redaccions de l'obra, com ja indicava Bohigas (1929: 11), que no coneixia el ms. de Bolonya.

76. OVIDI

76.1. *Heroides* (ca. 5 dC)

76.1.1. *Lletres d'Ovidi* (Guillem Nicolau, 1390)

MSS: Barcelona, BC 1599, ff. 1-2v, s. XIV^{ex}-XV^{1/2} (Manid 1775); París, BNF Esp. 543, ff. 1-87, s. XV^{1/4} (Manid 1774). | BIBL: Badia (1993), Garrido (2002), Pujol (2005).

76.2. *Metamorphoseon* (ca. 2-8 dC)

76.2.1. *Transformacions* (Francesc Alegre, començada abans de 1472 i ja acabada el 1482)

Segueixen la traducció unes *Al·legories* que adapten la *Genealogia dels déus* (1365/1368) de Boccaccio. | IMPR: Barcelona, BC 11-VII-16, ff. 1r-6r + i r-cclxvii r, Barcelona 24/04/1494 (Manid 1776). | BIBL: Badia (1993), Torró (1994: pàgina per a la datació 224).

PSEUDO OVIDI → Anònim 014

77. PAL·LADI

77.1. *De re rustica* (s. IV-V)

77.1.1. *D'agricultura / Llibre d'agricultura* (Ferrer Sayol, 1380-1385)

MSS: Barcelona, BC 754, ff. 107v-125r, XV^{4/4} - XVI^{1/4} (Manid 1779). | BIBL: Tramoyeres (1911), Giner (1989), Hauf (1989a), Nadal (1989), Capuano (1990), Piccat (1992), Cifuentes (2001: 290-291).

78. PASCASI

78.1. *Verba seniorum* [*Vitae Patrum* VII, cap. 44, col. 1060-1062, PL vol 73] (ca. 560)

78.1.1. *Col·lació dels dotze pares ermitans* (anònim, abans de 1438)

→ *Verba Seniorum*, Pelagi i Joan. | MS: Barcelona, BU 559, ff. 1-5v, 1438 (Manid 1301). | ED. MOD: Vives (1961), Rebull (1979).

79. PEDRO RODRÍGUEZ DE LENA

79.1. *Libro del Passo Honroso* (1434)

79.1.1. *Capítols del pas* (anònim, s. XV)

Pedro Rodríguez de Lena és el relator del Paso Honroso que va defensar Suero de Quiñones entre el 10 de juliol i el 9 d'agost de 1434. | MS: Madrid, BNM 7811, ff. 216v-219v, s. XV^{4/4} (Manid 1565). | BIBL: Riquer (1967: 52-99).

80. PELAGI DIACA (PELAGI VI) i JOAN SUBDIACA

80.1. *Verba seniorum* [*Vitae Patrum* III-VII PL vol 73] (ca. 560)

80.1.1. *Libre de les vides e de les col·lacions dels sants pares / Apotegmes de les verba seniorum* (anònim, s. XIV)

El pròleg és traducció del pròleg al *Verba seniorum* III (col. 739-740), atribuït a Pseudo Rufí. L'incipit del text de la traducció correspon a *Verba seniorum* III (col. 739). (→ *Verba Seniorum*, Pascasi) | MSS: Londres, BL Addit. 16433, ff. 106-113v, s. XIV^{med} (Batlle 1988: 9) / s. XIV^{ex} (Biteca) / s. XV (catàleg BL) (Manid 2408); Montserrat 810, ff. 108v-300r, s. XIV^{4/4} (Batlle 1962) / s. XVⁱⁿ (Olivar 1977: 199-201) (Manid 1309). | BIBL: Batlle (1962 i 1988).

80.2. *Verba seniorum* [*Vitae Patrum* III-VII PL vol 73] (ca. 560)

Es tracta d'una compilació d'apotegmes extrets de Pelagi, Pseudo Rufí, Sulpici Sever i Joan Cassià (Batlle 1976: 58).

80.2.1a. *Col·lacions dels sants pares / Apotegmes de les verba seniorum* (anònim, abans de 1458)

El pròleg és traducció del pròleg al *Verba seniorum* III (col. 739-740), atribuït a Pseudo Rufí. L'inventari de llibres de Maria de Castella (1458) registra el primer testimoni de la traducció (Toledano 1961: 49-50, ítem 13). (→ *Verba Seniorum*, Pascasi) | MS: Madrid, BNM 10265, ff. I-II + 1r-77r, s. XV^{2/4} - 1458 (Manid 1090). | BIBL: Batlle (1976).

80.2.1b. *Lo libre dels sants pares / Apotegmes de les verba seniorum* (anònim, s. XIV - XVⁱⁿ)

El pròleg és traducció del pròleg a *Verba seniorum* III (col. 739-740), atribuït a Pseudo Rufí. L'incipit del text de la traducció correspon a *Verba seniorum* V, col. 858 (*libellus secundus*, 3). (→ *Verba Seniorum*, Pascasi) | MS: Barcelona, ACA Sant Cugat 59, ff. 1-95v, s. XIV^{3/3} - XVⁱⁿ (Batlle 1976: 56) (Manid 1181). | BIBL: Batlle (1976).

ALTRES MSS: Barcelona, BC 263, f. 48v, s. XIV^{1/2} (Manid 1853); Tarragona, Pública, Santes Creus 49, ff. 135v-137r, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 1150); Vic, Capítular c.174

núm inventari 7615, ff. 1r-2v + Iir- DLCCCVI v, s. XIV (Massó 1902: 240-243) / s. XV^{1/2} (Brunel 1976: 241-244; Batlle 1962: 297) (Manid 1901): aquest manuscrit és una compilació de vides de sants (extretes de la *Legenda aurea* i altres) que incorpora fragments dels apotegmes de les *Verba seniorum*).

81. PERE III

81.1. *Crònica general de Pere III el Cerimoniós* / *Crònica dels reis d'Aragó e comtes de Barcelona* (ca. 1366)

81.1.1. *Crònica dels reis d'Aragó e comtes de Barcelona* (Gaspar de Talamanca, ca. 1460)

Retrotraducció a partir de la versió llatina de Guillem Nicolau (1369-1375). | MSS: Catània, Universitària Cod. Ventimigliano 1/83, ff. 1-94, s. XV^{2/2} (potserior a 1460) (Garrido 2001: 20) (Manid 2550); Madrid, Palau Reial II-3066, ff. 18-81, 1460 - s. XV^{ex} (Manid 1120). | BIBL: Garrido (2001).

81.1.2a. *Crònica dels reis d'Aragó e comtes de Barcelona* (anònim, ca. 1366 - 1372)

Retrotraducció a partir de la versió llatina anònima (posterior a 1366) feta a partir de la primera traducció catalana (Garrido 2001; Coll 1991). Versió curta. | MSS: Salamanca, Universitària 2664, ff. 1-64v, ca. 1370 (Bohigas 1972: 73) / s. XIV^{med} (Soberanas 1961: 191) / XV^{1/2} (Biteca) (Manid 1117); València, Universitària 212, ff. 13v-71, s. XV^{med} (Biteca) / s. XV^{ex} (Soberanas 1961: 194) (Manid 1114); | ED. MOD: Soberanas (1961). | BIBL: Pagès (1889), Rubió i Balaguer (1936), Soberanas (1961: 5-16), Coll i Alentorn (1991: 112-113), Garrido (2001).

81.1.2b *Crònica dels reis d'Aragó e comtes de Barcelona* (anònim, després de 1366)

Retrotraducció, com l'anterior, a partir de la versió llatina anònima (Garrido 2001; Coll 1991). Versió llarga. | MS: BNM 1811, ff. 1v-3r + I-LXII v, s. XIV^{ex} (Soberanas 1961: 193) / s. XIV^{2/2} o s. XV^{1/4} (Biteca) (Manid 1116). | BIBL: Pagès (1889), Rubió i Balaguer (1936), Soberanas (1961), Coll i Alentorn (1991: 112-113), Garrido (2001).

ALTRES MSS (poden pertànyer a 81.1.2a o 81.1.2b): Barcelona, BC 2013, ff. 2-38v, s. XV (Manid 1119); Barcelona, Seminari 74 (1a part), ff. 1-84v, s. XV (Manid 1115); Madrid, BNM 1609, ff. 371-406, 1600 (Manid 1992); Madrid, BNM 1814, ff. 1-207, XV^{1/2} (Manid 1118): mig en català (ff. 180-207) i mig en castellà (ff. 1-170); Madrid, BNM 2639, ff. 3-60, s. XVI (Manid 1205); Madrid, R. A. Història, Salazar y Castro 9/4116, s. XV (Manid 2002).

82. PERE ALBERT

82.1. *Libellus de batallia facienda* / *Ordinatio batalliae* (1251-1267)

82.1.1. *De batalla* (Pere Albert, 1251-1267)

MSS: Barcelona, ACA Ripoll 32, ff. 23r-25v, s. XIV^{2/2} (Manid 1013); Barcelona, ACA Ripoll 39, ff. 1-3, s. XIV^{1/2} (Manid 1009); Barcelona, ACA Ripoll 82, ff. 21-23, s. XV^{med} (Manid 1024); Barcelona, Advocats M-2, ff. 108-118v, XV^{1/2} (Manid 1014); Barcelona, Advocats 22, f. 129v, s. XV (Manid 1026); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 5, ff. 200-204, s. XIV (Manid 1927); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 8, ff. 53v - [?], 1335 (Manid 1019); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 10, ff. 64 - [?], 1346 (Manid 1020); Barcelona, Arxiu Històric, ms. 1216, ff. 199 - [?], s. XIV^{1/3} (Manid 1023); Barcelona, BC 1216, ff. 47r-50r, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 1022); Barcelona, BC 487, ff. 104v-108, s. XV^{1/2} (Manid 1027); Cagliari, Universitaria, ms. 6, ff. 22v-24v, s. XIV^{med} ? (Manid 1021); El Escorial Ç.II.16, ff. 2-10, s. XIV^{2/2} (Manid 1010); El Escorial O.I.12, ff. 89v-96r, s. XIV (posterior a 1323) (Manid 1018); El Escorial Z.I.3, ff. 46v-48v, s. XV^{1/2} (Manid 1011); El Escorial Z.I.4, ff. 139r-141r, 1380 - s. XIV^{ex} (Manid 1012); El Escorial Z.III.14, ff. 1-5, XIV^{1/3} (Manid 1006); Lleida, Arxiu Ajuntament 1375, ff. 62v-66r, s. XIV^{2/4} (Manid 1015); París, BNF, Lat. 4671, ff. 153r-184r, XIV^{2/22} (Manid 1016); Roma, BAV, ff. 56r-59r, 1367-1370 (Manid 1017); La Seu d'Urgell, Capitular 2045, ff. 92r-94v, s. XV (Manid 2544). | IMPR: Barcelona, Advocats R-188, ff. 129v-135v, Barcelona? s. XV^{med} (Manid 2498). | ED. MOD: Bohigas (1947). | BIBL: Tucci (1926), Garcia Sanz (1996).

83. PERE ALFONS

83.1. *Dialogi Petri christiani et Moysi iudaei* / *Dialogus Petri cognomenato Alphonsi ex iudaeo christiani et Moysi iudaei* (s. XI^{ex} - XIIⁱⁿ)

83.1.1. *Diàleg* (anònim, s. XVⁱⁿ, fragments)

MSS: Barcelona, Arxiu Diocesà, Fons procedents de la parròquia d'Agudells, Fragment, ff. 1r-2v, ca. 1400 (Ainaud de Lasarte 1943: 359) (Manid 2299); Sevilla, Colombina 5-5-26, ff. 87r-95v, s. XIV^{ex} - XV^{1/2} (Manid 2346). | ED. MOD: Ainaud de Lasarte (1943: 371-373, fragments). | BIBL: Ainaud de Lasarte (1943, per a la datació de la traducció: pp. 369-370), Puig i Oliver (2001: 502-503).

El text dels dos manuscrits presenta diferències (Puig i Oliver 2001: 503).

84. PERE BUSQUET (osb)

84.1. *Constitutiones conditae in capitulo provinciali monachorum nigrorum ordinis sancti Benedicti in provinciis Terrachone et Caesarauguste observande* (1361)

84.1.1. *Constitucions fetes en lo capítol provincial dels monjos negres de l'orde de sanct Benet en les províncies de Terragone e Ceragossa observadores / Constitucions benedictines* (Joan Benet Descoll, 1482)

MSS: Barcelona, Sant Pere de les Puel·les, [1]-[2] (taula) + 1-35 (text), s. XV^{ex}; Barcelona, Sant Pere de les Puel·les, f. 34-57, s. XV^{ex}. | ED. MOD: Tobella (1929: 148-247). | BIBL: Tobella (1929: 147-148).

85. PERE DAMIÀ (PSEUDO SANT BASILI)

85.1. *Liber qui dicitur Dominus vobiscum* (s. XI)

85.1.1. *Llaor de la vida solitària / Obra de sant Vasilio de la cel·la del monje o ermitanyo* (anònim, s. XIV^{1/2})

MSS: Barcelona, BC 263, ff. 45-48v, s. XIV^{1/2} (Manid 1853); El Escorial N.I.16, ff. 70r-75v, s. XV^{2/2} (Manid 1415); Sevilla, Colombina 5-3-42, ff. 185-190v, s. XV (Manid 2779).

86. PETRARCA, FRANCESCO

86.1. *Affrica* VII, v. 93-449 i v. 740-1130 (1338-1342)

86.1.1. *Scipió e Aníbal* (Antoni Canals, 1395-1410)

MSS: Barcelona, BC 352, ff. 365v-383, s. XV^{2/2} (Manid 1432); Barcelona, BC 991, ff. 120r-v, 15/02/1500 (Manid 1790); Barcelona, Bones Lletres, 3-I-7, ff. 20-28, s. XV^{1/2} (Manid 1943); Barcelona, BU 17, ff. 1-39, s. XV^{1/2} (Cingolani 2006: 106) / s. XV (Miquel Rosell 1958: 20) / s. XV^{ex} (Miquel i Planas 1914a: 341) (Manid 1128); Barcelona, BU 102, ff. 1-24v, s. XVⁱⁿ (Manid 1806); El Escorial, 27, ff. 105v (Manid 1947). | ED. MOD: Miquel i Planas (1908-1916, 1910b), Riquer (1935: 31-84). | BIBL: Riquer (1935: 17-22), Rico (1992), Renedo (1995-1996), Villar (1995), Pujol (2002a: 205-206, i 2002b).

86.2. *Rerum senilium* / *Seniles*, XVII, 3 (*De insigni obedientia et fide uxoria* / *Griseldis*) (1374)

86.2.1. *Història de Valter i Griselda* (Bernat Metge, 1374 - abans de 1399 / 1388? (Riquer 1959: *46-*47))

Metge adapta l'epístola XVII, 3 (que és traducció llatina del *Decameró* X,10) i també pren elements de XVII, 4 (*Ad eundem de reliquis superioris epistule et de imponiendo iam*

tandem finem huic epistolari stilo). Tavani (1979 [1980]) proposa que Metge també feia servir la *novella* X,10 del *Decameró*. El traductor del *Decameró* copia la *Història de Valter i Griselda* de Metge al lloc corresponent a *Dec.* X, 10 en lloc d'una traducció pròpia (→ Boccaccio 19.1.1, ms BC 1716). | MSS: Barcelona, BC 12, ff. 30-41, s. XV^{1/2} (Manid 1459); Barcelona, BC 1716, ff. 1r-352v, s. XV^{1/2} (potserior a 1429) (Renesto 2001: 300) (Manid 1369); Barcelona, BU 17, ff. 129-135, s. XV^{1/2} (Cingolani 2006: 106) / s. XV (Miquel Rosell 1958: 20) / s. XV^{ex} (Miquel i Planas 1914a: 341) (Manid 1128). | ED. MOD: Miquel i Planas (1910a: 51-79), Olivar, M. (1927: 17-43), Riquer (1950: 117-136 i 1959: 117-155), Badia & Lamuela (1975: 125-143). | BIBL: Riquer (1934, 1959: *45-*48 i *199-*203), Tavani (1979 [1980]), Badia (1988: 75-85), Cingolani (2002: 130-140 i 2006: 24-25).

86.2.2. *Griselda* (anònim, s. XIV?, fragment)

MS: Barcelona, BU 89, ff. 239r-v, s. XVⁱⁿ (Riera 1987a: 204) / s. XV^{med} (catàleg BUB) (Manid 1247). | ED. MOD: Ysern (2004). | BIBL: Ysern (2000).

86.3. *Familiarum rerum*, XII, 2 / *Epystola ad Nicolaum Azarolum* (1352)

86.3.1. *Lletra de reysals costums* (anònim, abans de 1460)

MSS: Barcelona, BC 6, ff. 49v-62, s. XV^{4/4} (Manid 1613); Madrid, BNM 7811, ff. 75-77v + 78-82, s. XV^{4/4} (Manid 1565). | ED. MOD: Moliné i Brasés (1907 i 1908). | BIBL: Chiner (1997), Wittlin (2002), Calvo (2007).

PLUTARC → Quint Curci

87. PRIMAT

87.1. *Grandes chroniques de France* / *Roman des rois* (1274)

87.1.1. *Cròniques de Sant Denis* (anònim, 1339-1351 (Rubió), fragment)

MS: Barcelona, ACA, Reg. 894, tercer full de guarda, 1351-1352. | BIBL: Rubió (1908-1921: I, 117, 196-198).

88. QUINT CURCI

88.1. *Historia Alexandri Magni* (s. I dC)

88.1.1. *Història d'Alexandre* (Lluís de Fenollet, entre 1438 i 1481)

Tradueix la versió toscana de Pietro Candido Decembrio, acabada el 1438, que incorpora les *Vides paral·leles* de Plutarc | IMPR: Barcelona, 16/07/1481 (Manid 1438): BC Esp 17, ff. 1v-10v + 1-192v. | BIBL: Rubió i Balaguer (1984: 368-369).

89. RAMON DE CÀPUA (op)

89.1. *Vita B. Catherinae de Senis* / *Legenda maior* (s. XIV^{2/2} (posterior a 1380))

89.1.1. *Legenda de la meravellosa santa Catarina de Sena* (anònim, s. XIV^{2/2} - XV^{2/2})

MSS: Madrid, BNM 8214, ff. 1r-162r, s. XV^{2/2} (Manid 1389). | BIBL: Rubió (1964: III, 485), Wittlin (1998: 329-331).

89.1.2. *Vida de la seràfica santa Catherina de Sena* (Tomàs de Vesach, s. XV)

MS: Barcelona, BC 92, ff. 71v-72v, s. XV (Manid 1157). | IMPR: València, 17/09/1511 (Manid 2596): Madrid, BNM R-31585 (1), ff. a ij - [b viii] + i-ccxxxviii v + [J vii] - [K x]. | BIBL: Ferrando (1983: 670-671), Wittlin (1998: 328-331).

89.1.3. Miracles al final de la *Vida de santa Catherina* (Miquel Peres, 1491-1499)

Deu miracles traduïts de Ramon de Càpua afegits a la traducció de Peres del fragment sobre santa Caterina del *Chronicon* d'Antoni de Florència (→). | IMPR: València 11/05/1499 (Manid 1390): València, BU CF3/2, ff. a i - e 10. | BIBL: Wittlin (1998: 305-332).

RAOUL DE PRESLES → Agustí d'Hipona

RAMON DEL PUIG (RAYMOND DU PUY) → Hospital, orde de l'

RICARD DE BURY → Anònim 013

90. SAL·LUSTI

90.1. *De bello Iugurtino* / *Bellum Iugurthinum* (ca. 40 dC)

90.1.1. *Història Jugurtina* (anònim, s. XIV)

MS: Barcelona, BC 355, ff. 1-53v, s. XIV^{2/2} - XV^{2/2} (Manid 1828). | BIBL: Rubió i Balaguer (1990), Geijerstam (1996: 160 i 163-164), Lluh (2003 i 2004).

91. SÁNCHEZ DE VERCIAL, CLEMENTE

91.1. *Sacramental* (1423-1425)

91.1.1. *Lo sacramental arromançat ab ses al·leguacions en latí* (anònim, 1495)

IMPR: Lleida, 05/11/1495 (Manid 1831): Barcelona, BC 6-VII-20, ff. 1r-170v.

92. SAN PEDRO, DIEGO DE

92.1. *Càrcel de amor* (1483-1492)

92.1.1. *Càrcer d'amor* (Bernardí Vallmanya, ca. 1492 - 1493)

IMPR: Barcelona, 18/09/1493 (Manid 1830): Londres, BL IA.52542, ff. 1v-66. | ED.
MOD: Mata (1906), Miquel i Planas (1912), Indini (1986). | BIBL: Sanpere (1906),
Indini (1980), Panunzio (1982), Fraxanet (1984), Wittlin (1989a), Pallarés (1994),
Recio (1996).

93. SÈNECA

93.1. *De providentia* (a. 65 dC)

93.1.1. *De providència* (Antoni Canals, 1395-1406)

MSS: Barcelona, BC 1030, ff. 1-23, s. XV^{ex} (Manid 1753); Barcelona, Bones Lletres 3-I-7, ff. 28-35v, s. XV^{1/2} (Manid 1943); Montserrat, Monestir 993, ff. 210v-220r, després de 1433 (Manid 1841). | ED. MOD: Riquer (1935: 85-120). | BIBL: Condom (1983), Zinato (1992), Martínez (1993).

93.2. *Epistulae morales ad Lucilium* (abans de 65 dC)

93.2.1. *Lletres a Lucill / La primera letra que Sèneca fa a Lucil* (anònim, s. XV^{med}, epístoles 1-29)

MSS: Madrid, BNM 9152, ff. 8-59, s. XVI (Manid 2401); Madrid, BNM 9562, ff. 85-92, s. XV^{2/2} (Manid 1202); Saragossa, BU 21, ff. 1-64, s. XVI^{1/2} (Manid 2403). | ED. MOD: Martínez (1986: 146-149, fragment). | BIBL: Martínez (1986 i 1998: 23-53), Zinato (1992 i 1993).

93.2.2. *Lletres a Lucill / Lo libre de Sèneca de les Epístoles* (anònim, abans de 1433)

Tradueix la versió francesa, anònima i datable entre 1308 i 1310. | MSS: Londres, BL Burney 252, ff. 9-84 (Martínez 1998: 30), s. XV? (Manid 2402); Montserrat 993, ff. 1r-210r, després de 1433 (Manid 1841); París, BNF Esp. 7, ff. 2r-157v, s. XV^{2/2} (Manid 1843); Vic, Capítular, ms.186, núm inventari 7022, f. 1-19v, s. XV^{2/2} (Manid 1844). | BIBL: Zinato (1992, 1993: pàgina per a la datació 373), Martínez (1998: 23-53).

93.3. *Tragoediarum* (abans de 65 dC)

93.3.1. *Tragèdies* (anònim, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ)

Els manuscrits de Peralada, BC 295 i de la Biblioteca Palacio afegeixen a la *Medea* el fragment de la *Genealogia dels déus* IV, 12 de Boccaccio, que ja figurava en el text llatí de les *Tragèdies* utilitzat pel traductor (Martínez 1995: I, 34-35). La *Medea* va ser integrada dins la versió catalana 1 de la *Histoire ancienne* (ms BC 352, ff. 152v-179v). La traducció també inclou en diferents graus el comentari de Nicholas Trevet. | MSS:

Barcelona, Arxiu Catedral, Biblioteca Capítular 12 (1), ff. 177-274, 01/09/1433 (Manid 1426); Barcelona, BC 295, ff. 1r-3v, s. XV^{1/4} (Martínez 1995: I, 73) (Manid 1847); Barcelona, perdut (*olim* Arxiu Palau Recasens VII), ff. 39-43v, s. XV (Manid 1907); Madrid, BNM 14704, ff. 1-132v, s. XV^{med} (Martínez 1995: I, 73-74) (Manid 1848); Madrid, Palacio II-3096, ff. 1-32v, s. XIV^{ex} - XV^{1/4} (Manid 1757); Peralada, Palau, 95B-V, 091 Sèneca Reg. 15033, ff. 1-244, s. XIV^{ex} (Manid 1846). | ED. MOD: Martínez (1995). | BIBL: Round (1974-1979), Martínez (1985 i 1998: 55-89).

PSEUDO SÈNECA → Anònims 024 i 043

94. STEFANO FIESCHI

94.1. *Sententiarum variationes seu Synonima* (1456)

94.1.1. *Synonima variationum sententiarum* (Jeroni Amiguet, 1502)

IMPR: València, 14/12/1502 (Manid 2099): Barcelona, BC 2-II-11.

95. TADDEO DE' GUALANDI (ofm)

95.1. *Visio Ludovici Franci* (després de 1360)

95.1.1. *Visió de Louis d'Auxerre* (anònim, s. XIV^{3/3} - XV, fragment)

Segons una versió italiana, fra Taddeo no seria el reportador del viatge de Louis d'Auxerre (Picard 1988: 176-177). | MS: Barcelona, ACA Sant Cugat 82, ff. 157-163v, s. XV (Manid 1131); Barcelona, ACA Sant Cugat 83, f. 126, s. XV (Manid 1154). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914a: 241-252). | BIBL: Hammerich (1929), Picard (1988), Shields (1988), Richard (1992).

PSEUDO THOMAS DE FROIDMONT' (→ Anònim 013)

96. TIT LIVI

96.1. *Ab urbe condita* I-VII (finals s. I aC - 17 dC)

96.1.1. *Primera Dècada* (anònim, s. XIV^{ex})

Tradueix la versió francesa de Pierre Bersuire (1354-1358), que incorpora el comentari de Nicolau Trevet (1323). | MS: Londres, BL Harley 4893, ff. 1-245r, s. XV^{1/3} (Manid 1624). | BIBL: Wittlin (1963-1968), Ferreres (1990 i 1991).

97. TOMÀS DE KEMPIS (osa)

97.1. *Imitatio Christi et de contemptu mundi* (abans de 1441)

97.1.1. *Imitació de Jesucrist* (Miquel Peres, 1482?)

IMPR: Barcelona, 21-06-1482 ? (Manid 1616): Barcelona, BC Inc. 98-8^{au}, ff. 1-108v; Barcelona 1518, (Manid 2339): Barcelona, BC 11-VI-22, ff. 1-92; València 16/02/1491 (catàleg BC) / 1493 (García Craviotto 1989-1990: I, ítem 3023) (Manid 1919): Barcelona, BC 11-VI-41 (1), ff. 2-108; s.l., després de 1500 (Manid 1594): Ripoll, Biblioteca Lambert Mata R. 814, ff. 2-104v. | ED. MOD: Miquel i Planas (1911). | BIBL: Riquer (1964: III, 484), Ferrando (1983: 195-199), Hauf (1990: 47, 304-310, 344).

98. TORRE, ALFONSO DE LA

98.1. *Visión deleitable* (ca. 1440)

98.1.1. *Visió deleitable* (Francesc Prats, abans de 1470)

MSS: El Escorial O-II-21, ff. 13r-84r, s. XVI^{1/3} (Manid 2345); Ripoll, Lambert Mata XX, ff. 1-116, s. XV^{2/2} (Avenoz 1999: 276) (Manid 2342). | IMPR: Barcelona, 17/04/1484 (Manid 1869): BC 9-VII-17, ff. 1-66v. | ED. FACSÍML: Torre (1911). | ED. MOD: García (1991). | BIBL: Avenoz (1999), Cifuentes (2001: 182), García (2002).

TREVET, NICOLAU (op) → Tit Livi, Sèneca (93.3.1)

99. VALERI MÀXIM

99.1. *Dictorum factorumque memorabilium* (27-35 dC)

99.1.1. *Llibre de Valeri Màxim* (Antoni Canals, 1395)

Incorpora el comentari de Frate Luca (1327-1347). | MSS: Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 35, ff. 1r-224v, abans de 1408 (Manid 1874); Barcelona, Arxiu Històric, 1G ms. 36, ff. 2r-148v, 01-12-1395 (Manid 1880); Barcelona, BC 356, ff. 2r-185v, s. XV^{1/4} (Manid 1875); El Escorial R.I.11, ff. 1r-243r, s. XV^{1/2}? (Manid 1876); Madrid, BNM 8242, ff. 1 + 1r-240v, 04-05-1401 (Manid 1881); París, BNF Esp. 10, ff. 1r-172v, s. XV^{2/2} (Manid 1877); Perpinyà, Médiathèque, ms. 27, ff. 1r-185r, 1395 - s. XVⁱⁿ (Manid 1945); València, BU 285, ff. Ir-Iiv + 1r-159r, s. XV (Manid 1878); Vic, Capítular, c. 187c, núm inventari 5430, ff. 1r-6v, s. XV (Manid 1882); Vic, Capítular c.

233, ff. 8-254v, s. XV^{2/4} - XV^{3/4}? (Manid 1879); Vic, Capitular c. 234, f. 251, s. XV^{med} (Manid 1531). | ED. MOD: Miquel i Planas (1914b). | BIBL: Avenoz (1994).

99.1.2. *Valeri Màxim* (anònim, abans de 1395, perduda)

BIBL: Guardiola (1998: 55-56), Cacho (1999).

100. VEGECI

100.1. *Epitome rei militari* (383-450)

100.1.1. *Art de cavalleria* (Jaume Castellà, ca. 1380 - ca. 1400)

MSS: Madrid, Biblioteca Francisco de Zabálburu, 11-141, ff. 1-67v, s. XIV^{ex} - XVⁱⁿ (Manid 2392); Palma de Mallorca, Biblioteca March 96-V3-2, ff. 1-63, s. XV^{1/2}? (Manid 1883). | BIBL: Badia (1983-84), Alomar (1986 i 1992), Matilló (1988), Reeve (2000: 338-339).

101. VICENT DE BEAUVAIS (op)

101.1. *Speculum historiale* (1244 -1254)

101.1.1. *Compendi historial* (començat per Jaume Domènec, 1363-1384, i acabat per Antoni Ginebreda, 1385)

MSS: Barcelona, biblioteca privada (microfilm a la BC) (Manid 2587); Madrid, BNM 11518, ff. 1-430, s. XV^{1/4} (Manid 1366); París, BNF Esp. 186, ff. 1-350v, 17-05-1742 (Manid 1990). | BIBL: Massó (1906) Bohigas (1941a: 77-78),

102. VLIEDERHOVEN, GERARD DE (orde teutó)

102.1. *Cordiale de quattuor novissimis* (ca. 1390, abans de 1402)

102.1.1. *Cordial de l'ànima* (Bernardí Vallmanya, 1495)

Antigament atribuït a Gerard Groote i a Dionís el Cartoixà, entre d'altres (DS, 6, 283). Tradueix l'edició de la traducció castellana (*Cordial de las quatro cosas postrimeras*, Saragossa 1491). | IMPR: València, 08/06/1495 (Manid 1570); Palma de Mallorca, Pública, Sig. Bib. Inc. 563. | ED. FACSÍMIL: Vliedhoven (1980). | BIBL: Wittlin (1995a: 164).

WALEYS, THOMAS (op) → Agustí d'Hipona